

VIDZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONS

Reģ. Nr. 90002180246
Bērzaines iela 5, Cēsis, Cēsu novads, LV-4101
Tālrunis 64116014
www.vidzeme.lv, e-pasts: vidzeme@vidzeme.lv

C ē s ī s

15.11.2019. 1.8/640
Uz 08.10.2019. Nr. 1.2-4/45

Pārresoru koordinācijas centram
Elektroniski: nap2027@pkc.mk.gov.lv
pkc@pkc.mk.gov.lv

Zināšanai:

LR Saeimai

E pasts: saeima@saeima.lv

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai

E pasts: pasts@varam.gov.lv

LR Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldību komisijai

LR Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldību komisijas pašvaldību sistēmas pilnveidošanas apakškomisijai

Ilgtspējīgas attīstības komisijai

Par Vidzemes plānošanas reģiona atzinumu par Nacionālā attīstības plāna 2021.-2027. gadam pirmo redakciju

Vidzemes plānošanas reģions (turpmāk – Reģions) informē, ka ir saņēmis Pārresoru koordinācijas centra 08.10.2019. elektronisko vēstuli Nr.1.2-4/45 “Par NAP 2027 pirmo redakciju”.

Reģions atbilstoši savai kompetencei ir iepazinies ar publiskajai apspriešanai nodoto Nacionālā attīstības plāna 2021.-2027. gadam pirmo redakciju, tajā definētajiem stratēģiskajiem mērķiem, prioritātēm, rīcības virzieniem un uzdevumiem.

Reģiona pārstāvjiem izstrādes procesā bija iespēja līdzdarboties ekspertu darba grupas sanāksmēs un sniegt priekšlikumus NAP 2027 prioritātes „Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība” ietvaros.

2019. gada 27. oktobrī notika Vidzemes plānošanas reģiona Attīstība padomes sēde, kuras ietvaros PKC vadītājs informēja par izstrādāto NAP 2027 redakciju un pašvaldību vadītājiem bija izteikt savus priekšlikumus un komentārus izstrādātajam NAP 2027 projektam.

Kopumā atzinīgi vērtējam NAP 2027 iekļautos mērķus un prioritātes, kas nosaka priekšnosacījumus Latvijas attīstībai turpmākajos septiņos gados, tomēr vienlaikus lūdzam veikt būtiskus papildinājumus NAP 2027 redakcijai, kas balstīti gan uz Reģiona spēkā esošajiem attīstības plānošanas dokumentiem, gan VPR Attīstības padomes sēdē izskanējušo viedokli, gan uz reģiona ietvaros organizētajām diskusijām un sanāksmēm ar dažādu nozaru ekspertiem, pašvaldību un nozaru ministriju pārstāvjiem.

Lūdzam NAP 2027 papildināt ar 4. stratēģisko mērķi “Reģionu attīstība”

- Latvijā joprojām ir vienas no augstākajām reģionālajām atšķirībām starp Ekonomiskās Sadarbības un Attīstības organizācijas (turpmāk – OECD) valstīm tās ir trešās augstākās.
- Neskatoties uz to, ka saskaņā ar Reģionālās attīstības likuma 2. pantu reģionālās politikas mērķis ir veicināt un nodrošināt līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību, ievērojot visas valsts teritorijas un atsevišķu tās daļu īpatnības un iespējas, samazināt nelabvēlīgās atšķirības starp tām, kā arī saglabāt un attīstīt katras teritorijas dabai un kultūrvidēi raksturīgās iezīmes un attīstības potenciālu, līdzšinējā reģionālā politika nav mazinājusi reģionālās atšķirības, tieši pretēji reģionālās atšķirības turpina pieaugt, tās ir jau kritiskas un ietekmē gan veselības aprūpes pieejamību, gan izglītību, gan sociālo jomu u.tml. Reģionālās atšķirības atspoguļojas visās dzīves jomās, līdz ar to negatīvi ietekmējot visas Latvijas kopējo attīstību. Joprojām pieaug iedzīvotāju koncentrēšanās valsts centrālajā daļā.
- Esošā pieeja, ka valsts attīstība tiek plānota pamatā centralizēti, bez teritoriju kompleksas pārvaldīšanas prakses, ar funkcionāli un finansiāli vāju pašvaldību sistēmas uzturēšanu un tajā dominējošu nozaru, un nozaru ministrijas – nevis pārnozaru un uz reģionālo atšķirību mazināšanu un reģionu interešu tendēta attīstības politika, ir viens no faktoriem, kas novedis pie tik spēcīgām atšķirībām starp reģioniem, un it sevišķi starp reģioniem un Rīgas aglomerāciju un absolūti disproporcionālu, masveida iedzīvotāju koncentrāciju Rīgā un Pierīgā, un pieaugošu emigrāciju no pārējās Latvijas teritorijas.
- Neskatoties uz to ka esošajā NAP 2027 redakcijā, zem viena no 3 stratēģiskajiem mērķiem “Vienlīdzīgas iespējas” ir norādīts, ka šis mērķis iekļauj arī ekonomisko stabilitāti valstī un līdzsvarotu reģionālo attīstību, rūpīgi iepazīstoties ar NAP 2027 piedāvāto redakciju, uzskatām, ka esošā redakcijā iztrūkst vīzijas par kopējo reģionālo politiku un reģionālo attīstību, jo iztrūkst sinerģijas starp visām prioritātēm un visiem rīcību virzienu uzdevumiem un reģionālā attīstība tiek skatīta tikai vienā no 18 rīcību virzieniem, turklāt arī izvirzītie mērķu indikatori nav vērsti uz attīstības nepieciešamību reģionālajā līmenī, jo NAP2027 prioritāšu, rīcības virzienu un indikatoru tekstos nav konkrētu norāžu vai un kā tiks pievērsta īpaša uzmanība Latvijas reģioniem ārpus Rīgas. Lai cik veiksmīgi nebūtu izvēlētie tautsaimniecības izaugsmes veicināšanas līdzekļi,

- rezultāts katrā reģionā būs citādāks, jo katram reģionam ir cits pašreizējs teritorijas attīstības līmenis un atskaites punkts un nevienlīdzības plaša vēl joprojām ir ievērojami liela.
- Reģionālo atšķirību mazināšana ir ilgtermiņa izaicinājums, tādejādi ir secināms, ka **mērķtiecīgai reģionālajai politikai ir jābūt skaidri un nepārprotami noteiktam kā nacionāla līmeņa stratēģiskajam mērķim**, jo līdzšinējā pieeja ieguldījumus veikt nozaru griezumā nav devusi izlīdzinājumu teritoriju attīstībā, bet radījusi vēl lielāku plaisu starp reģioniem un nav pamata apgalvot, ka ir radīti līdzvērtīgi dzīves un darba apstākļi visiem iedzīvotājiem, neatkarīgi no dzīves vietas.
 - Mūsaprāt bez stratēģiskā mērķa “Reģionālā attīstība” ar pašreiz NAP 2027 ietverto pasākumu kopumu nav iespējams īstenot veiksmīgu reģionālo politiku, samazināt būtiskās reģionālās atšķirības, noturēt iedzīvotājus ārpus Rīgas aglomerācijas, veicināt visas Latvijas ekonomisko attīstību un samazināt būtisko sociālo un ekonomisko nevienlīdzību, kas ir viens no NAP 2027 izvirzītajiem stratēģiskajiem mērķiem.
 - Lai samazinātu emigrāciju brīvas darbaspēka kustības apstākļos, ir jāpanāk labklājības līmeņa izlīdzināšanās Latvijas iekšienē, tuvinot pārējos reģionus pieaugošam Rīgas reģiona produktivitātes līmenim. Tāpēc mūsaprāt ir ļoti būtiski radīt produktīvas darbavietas Latvijas teritorijā un tas ir izaicinājums gan uzņēmējiem, gan publiskajai pārvaldei.
 - Tāpat vēršam uzmanību uz to, ka jau šobrīd katram no 5 plānošanas reģioniem ir izstrādātas un spēkā gan Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030, gan vidēja termiņa plānošanas dokumenti - attīstības programmas, kas skaidri iezīmē katra reģiona priekšrocības, attīstības izaicinājumus un perspektīvas. Mūsaprāt, izstrādājot NAP 2027 ir jāņem vērā reģionos definētās specifiskās reģiona prioritātes un NAP prioritāšu ieviešanai paredzēto līdzekļu piešķiršana ir jābalsta uz katra reģiona specifiskajām vajadzībām, nevis jāizmanto sektoriāla (nozaru) pieeja, kas ir pielietota līdzšinējā reģionālajā politikā un nav veicinājusi katra reģiona līdzsvarotu attīstību, tādejādi reģionālās attīstības aspekts ir jāintegrē katrā no 18 NAP2027 definētajiem Rīcības virzieniem.
1. **Reģionālās attīstības dimensiju nepieciešams iekļaut pilnīgi visos rīcību virzienos** un attiecīgi paredzot arī uzdevumus katrā no rīcību virzieniem.
 2. Papildināt sadaļu “Izmantotie saīsinājumi”:. PISA - Programme for International Student Assessment.
 3. Rīcības virzieniem prefī nav nosauktas darbības, kā rezultātā nav iespējams izvērtēt NAP 2027 redakciju pēc būtības.
 4. NAP 2027 redakcijā būtiski uzsvērt kultūras kā nacionālās un reģionālās identitātes pamatu, kultūras un dabas mantojuma, kā arī tūrisma nozīmi ekonomiskās attīstības veicināšanā Latvijā.
 5. Detalizēti Vidzemes plānošanas reģiona priekšlikumi iekļauti *1. tabulā*, kas ir atzinuma neatņemama sastāvdaļa un ir **cieši saistīti** ar atzinuma 1. punktu un nepieciešamību reģionālo attīstību definēt kā NAP 2027 atsevišķu stratēģisko mērķi, kā arī uz jau pašlaik normatīvajos dokumentos definēto plānošanas reģionu lomu un funkcijām.

Pielikumā: VPR izziņa iebildumiem/priekšlikumiem par Nacionālā attīstības plāna 2021-2027. gadam 1. redakciju uz 41 (četrdesmit vienas) lapas.

I. Kalniņa,
ieva.kalnina@vidzeme.lv
+371 26533464

Izziņa iebildumiem/ priekšlikumiem par Nacionālā attīstības plāna 2021.-2027.gadam 1. redakciju.

Nr. p.k.	Rindkopas nr.	Esošā redakcija	Iebildumi/priekšlikumi	Pamatojums
1.	[52]		Uzsvērt nepieciešamību nodrošināt veselības aprūpes kvalitāti un pieejamību reģionos, saglabājot un attīstot nozīmīgākos veselības aprūpes centrus un attīstot mobilo veselības centru darbību atbilstoši ģeogrāfiskajiem un cilvēkresursu aspektiem	Veselības aprūpes pieejamība reģionos un lauku teritorijās ir būtisks faktors, kurš ietekmē cilvēkkapitāla potenciālu, tādēļ nepieciešams nodrošināt iespēju saņemt kvalitatīvu veselības aprūpi neatkarīgi no dzīvesvietas un pieejas iespējām. Problēma ar veselības aprūpes pieejamību ir īpaši aktuāla reģionos, jo veselības profilaktiska monitoringa un citu pakalpojumu nodrošināšanu būtiski ietekmē iedzīvotāju iespējas nokļūt līdz veselības aprūpes centriem un saņemt nepieciešamo pakalpojumu reģionos t.sk. reģiona attīstības centros
2.	18. lpp.	Papildināt	Rīcību virzienu uzdevumu sadaļā iekļaut uzdevumu: „ <i>Veicināt veselības aprūpes kvalitāti un pieejamību reģionos, saglabājot un attīstot nozīmīgākos veselības aprūpes centrus un attīstot mobilo veselības centru darbību</i> ”	Problēma ar veselības aprūpes pieejamību ir īpaši aktuāla reģionos, jo veselības monitoringa un citu pakalpojumu nodrošināšanu būtiski ietekmē iedzīvotāju iespējas nokļūt līdz veselības aprūpes centriem un saņemt nepieciešamo pakalpojumu t.sk. reģionu attīstības centros.
3.	[48]	Iekļaujošas sabiedrības stiprināšanu nākotnē apgrūtinās sabiedrības novecošanās, kas jo īpaši skars Latgali un Vidzemi. Vecumam vai rūpēm par veciem cilvēkiem nevajadzētu būt šķērslim, kas ierobežo indivīda izaugsmi, izolē no dalības darba	RV uzdevumi jāpapildina ar konkrētām darbībām, kas vērstas uz izvirzītā mērķa sasniegšanu.	Esošajā redakcijā definētajos RV uzdevumos trūkst loģiskā sasaiste starp prioritātes mērķi, izaicinājumiem un definētajiem RV uzdevumiem, jo definētajos RV uzdevumos tikai viens uzdevums tostarp ir vērsts uz neatkarīgas dzīves iespējām senioriem, bet ne uz sudraba ekonomikas attīstību kopumā t.sk. pārskatot visas politikas jomās, kā tas norādīts prioritātes mērķī.

	<p>tirgū, sabiedrības dzīvē vai izglītībā. Tāpēc ir jāpaātrina temps uzsāktajai vecuma paradigmas maiņai jeb pārmaiņām tajā, kā sabiedrība un publiskais sektors raugās uz novecošanos un cilvēka vecumu. Aktīva novecošanās ir pieeja, kas atbalsta gadus vecāku cilvēku iesaisti ekonomikā un citās sociālās dzīves sfērās. Tā atbalsta senioru līdzdalību darba tirgū, sabalansējot to ar rūpēm par māsaimniecību, tuvinieku aprūpi, līdzdalību kopienas dzīvē, brīvprātīgo darbu, vaļaspriekiem, fiziskām aktivitātēm un savlaicīgām rūpēm par savu veselību. Iedzīvinot aktīvās novecošanās konceptu, valstij jāpārskata visas politikas jomas, kas tieši vai netieši skar seniorus, jādefinē mērķi, uzdevumi, instrumenti un publiskie izdevumi katrā no tām atbilstoši aktīvās novecošanās būtībai un sagaidāmajai ietekmei. Vienlaikus ir jālauž stereotipi sabiedrībā par vecumu kā dzīves posmu, kas saistīts ar fizisku vārgumu, nevarību un</p>		
--	---	--	--

		nepieciešamību pēc citu cilvēku palīdzības, tādējādi veicinot psiholoģiskā vecuma robežas paaugstināšanos. Turpmāko septiņu gadu laikā jāīsteno nepieciešamās darbības, lai ekonomiskā spriedze senioru vidū mazinātos, tādā veidā radot pamatu produktīvas sudraba ekonomikas attīstībai		
4.	[62]; [63]	Vidējais gaidīšanas laiks bērniem (līdz 18 g.v.) uz sekundāru ambulatoru konsultāciju Vidējais gaidīšanas laiks bērniem (līdz 18 g.v.) uz plānveida operāciju	<i>Lūdzam šo indikatoru skatīt visās vecuma grupās</i>	Ja mums jādomā par to, kā stiprināt ekonomiku, kā arī ņemot vērā garās rindas uz valsts pakalpojumiem (ambulatorās konsultācijas, plānveida operācijas), šī problēma ne tikai bērniem, bet arī visās citās vecuma grupās. Svarīgi virzīties uz to, gaidīšanas laiks tiek samazināts kopumā. Tostarp RV mērķī ir norādīts, ka svarīgi uzlabot valsts līdzfinansēto veselības pakalpojumu apjomu un pieejamību.
5.	[64]	Valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības uzlabošana, tai skaitā zālēm, nodrošinot gan finansiālo un ģeogrāfisko pieejamību, gan pilnveidojot esošos pakalpojumus un attīstot jaunus, prioritāri mātes un bērna veselības aprūpes jomā un jomās, kam ir būtiska ietekme uz priekšlaicīgu mirstību un darbaspēju zudumu	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības uzlabošana, tai skaitā zālēm, nodrošinot gan finansiālo pieejamību, <i>gan veidojot reģionālo veselības pakalpojumu pārklājuma tīklu</i> un ģeogrāfisko pieejamību, gan pilnveidojot esošos pakalpojumus un attīstot jaunus, prioritāri mātes un bērna veselības aprūpes jomā un jomās, kam ir būtiska ietekme uz priekšlaicīgu mirstību un darbaspēju zudumu.	Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība iedzīvotājiem, tostarp kvalitatīvu speciālistu un ārstu trūkums reģionos ir viens no lielākajiem izaicinājumiem , līdz ar to būtiski uzsvērt veselības pakalpojuma tīkla attīstību reģionos t.sk. attīstot dažāda veida mobilo pakalpojumu pieejamību. Tāpat būtiski nacionālā veselīgo pašvaldību tīkla darbības principu integrēšana reģiona pārvaldības procesos, kā arī regulāra sabiedrības veselības dzīvesveida, veselības aprūpes pieejamības apsekojumi, datu apkopošana reģionālā līmenī.

			<i>Papildināt ar līdzatbildīgo institūciju – Plānošanas reģioni</i>	
6.	[68]	Veselības aprūpes pārvaldības stiprināšana, uzlabojot veselības nozares datu digitalizāciju un pierādījumos balstītu lēmumu pieņemšanu veselības aprūpē, nodrošinot ārstniecības iestāžu sadarbības teritoriju attīstību, tai skaitā veselības aprūpes infrastruktūras uzlabošanu un digitālo tehnoloģiju plašāku izmantošanu veselības aprūpē, prioritāri mātes un bērna veselības aprūpes jomā un jomās, kam ir būtiska ietekme uz priekšlaicīgu mirstību un darbaspēju zudumu, jo īpaši psihiatrijā, rehabilitācijā, kā arī nedziedināmi slimo pacientu aprūpē	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā:</i></p> <p>Veselības aprūpes pārvaldības stiprināšana nacionālā, reģionālā un vietējā līmenī uzlabojot veselības nozares datu digitalizāciju un pierādījumos balstītu lēmumu pieņemšanu veselības aprūpē, nodrošinot ārstniecības iestāžu sadarbības teritoriju attīstību, tai skaitā veselības aprūpes infrastruktūras uzlabošanu un digitālo tehnoloģiju plašāku izmantošanu veselības aprūpē, prioritāri mātes un bērna veselības aprūpes jomā un jomās, kam ir būtiska ietekme uz priekšlaicīgu mirstību un darbaspēju zudumu, jo īpaši psihiatrijā, rehabilitācijā, kā arī nedziedināmi slimo pacientu aprūpē.</p> <p><i>Papildināt ar līdzatbildīgo institūciju – Plānošanas reģioni un pašvaldības.</i></p>	Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība iedzīvotājiem, tostarp kvalitatīvu speciālistu un ārstu trūkums reģionos ir viens no lielākajiem izaicinājumiem , līdz ar to būtiski uzsvērt veselības pakalpojuma tīkla attīstību reģionos t.sk. attīstot dažāda veida mobilo pakalpojumu pieejamību. Tāpat būtiski nacionālā veselīgo pašvaldību tīkla darbības principu integrēšana reģiona pārvaldības procesos, kā arī regulāra sabiedrības veselības dzīvesveida, veselības aprūpes pieejamības apsekojumi, datu apkopošana reģionālā līmenī.
7.	[78]	Bērnu un jauniešu ar speciālām vajadzībām īpatsvars, kas turpina izglītību pēc obligātās izglītības iegūšanas	<i>Nepieciešams papildināt [69] RV mērķa aprakstu.</i>	Šobrīd ir iekļauts RV indikators, kas ir vērsts uz bērnu un jauniešu ar speciālām vajadzībām integrēšanu izglītības sistēmā, tomēr mērķa aprakstā nekas nav minēts par bērniem un jauniešiem ar īpašām vajadzībām, turklāt arī RV uzdevums [86] ir vērsts uz bērnu un jauniešu ar speciālajām vajadzībām integrēšanu

				izglītības sistēmā, veidojot iekļaujošu izglītību. Lūdzam papildināt [69] punktu.
8.	[79]	Pēdējā gada laikā pārmērīgi alkoholu lietojušo īpatsvars darbaspējas vecumā	<i>Izteikt indikatoru jaunā redakcijā:</i> Pēdējā gada laikā pārmērīgi alkoholu lietojušo un no citām atkarībām (narkotikas, azartspēles u.tml.) sirgstošajiem īpatsvars darbaspējas vecumā	Citas atkarības ir ne mazāk postošas kā alkohols un kas visciešākajā mērā ir saistīts ar psiholoģisko un emocionālo labklājību. Būtiski norādīt uz to, ka plānotie sasniedzamie indikatori ir būtiski, tālāk definētajiem pasākumiem.
9.	[86]	Vienlīdzīgu iespēju radīšana bērniem ar speciālām vajadzībām, stiprinot iekļaujošu izglītību, kā arī sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju iesaisti un sadarbības koordināciju, tādējādi uzlabojot bērnu dzīves kvalitāti un pāreju uz pieaugušo dzīvi	<i>Pārnest RV uzdevumu RV "Kvalitatīva, pieejama, iekļaujoša izglītība".</i>	Šobrīd tas tiek skatīts tikai no labklājības nozares viedokļa, turklāt arī šobrīd RV "Kvalitatīva, pieejama, iekļaujoša izglītība" mērķa aprakstā vispār netiek runāts par iekļaujošu izglītību pēc būtības, arī definētie indikatori nav vērsti uz iekļaujošu izglītību.
10.	[99]		<i>Nav skaidrs kāpēc pie valsts nodokļu sistēmas izmaiņām, kā finanšu resurss norādītas pašvaldības</i>	Lūdzam izslēgt pašvaldības kā finanšu resursa avotu
11.	[103]	Remigrācijas veicināšana, attīstot visaptverošu atbalsta sistēmu remigrējošo ģimeņu iekļaušanai	<i>Papildināt ar līdzatbildīgo institūciju – Plānošanas reģioni un pašvaldības</i>	Pamatojums Diasporas likums
12.	[106]	Lai pilnveidotu sociālo pakalpojumu klāstu, kvalitāti un pieejamību, cita starpā paplašinot gan sabiedrībā balstītu aprūpes pakalpojumu, gan institucionālās aprūpes	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Lai pilnveidotu sociālo pakalpojumu klāstu, kvalitāti un pieejamību, cita starpā paplašinot <i>gan sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu, gan ģimeniskai videi pietuvinātu</i> institucionālās aprūpes	Esošais formulējums ir pretrunā ar šobrīd īstenojamo deinstitutionalizācijas procesu un līdzšinējiem ieguldījumiem.

		pieejamību atbilstoši novecojošas sabiedrības vajadzībām, kā arī lai mazinātu reģionālās atšķirības pakalpojumu pieejamībā, ir pilnveidojama sociālo darbinieku un sociālo pakalpojumu sniedzēju motivācijas un atalgojuma sistēma un profesionālā kompetence	pakalpojumu pieejamību atbilstoši novecojošas sabiedrības vajadzībām, kā arī lai mazinātu reģionālās atšķirības pakalpojumu pieejamībā, ir pilnveidojama sociālo darbinieku un sociālo pakalpojumu sniedzēju motivācijas un atalgojuma sistēma un profesionālā kompetence	
13.	[118]	Uz individuālām vajadzībām vērstu sociālo pakalpojumu pieejamība un sociālās inovācijas pakalpojumu nodrošināšana prioritārām grupām, īpaši personām ar invaliditāti, paliatīvās aprūpes pacientiem un senioriem, sekmējot neatkarīgas dzīves iespējas un dzīves kvalitātes saglabāšanu vai uzlabošanu	<p>Mērķa indikatoros šobrīd norādīts: <i>“Profesionāla aprūpes mājās pakalpojuma pieejamība”</i>, taču <i>lūdzam</i> izteikt jaunā redakcijā: būtu jāizsaka jaunā redakcijā: jānorāda: <i>“Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu pieejamība” un “Pašvaldību īpatsvars, kas nodrošina sabiedrībā balstītus sociālos pakalpojumus.”</i></p> <p><i>Papildināt ar mērķa indikatoru “Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits uz 10 000 iedzīvotāju (gada sākumā)</i></p> <p>Papildināt ar līdzatbildīgo institūciju – Plānošanas reģioni</p>	Aprūpes mājās pakalpojums nav vienīgais sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu (SBSP) veids, kurš sekmē personas neatkarīgas dzīves iespējas un dzīves kvalitātes saglabāšanu vai uzlabošanu. Ir nepieciešams attīstīt arī citus SBSP pakalpojumus atbilstoši cilvēku individuālajām vajadzībām (piemēram, dienas aprūpes centri, specializētās darbnīcas, u.c. SBSP).

14.	[119]		<p><i>Lūdzam papildināt ar jaunu indikatoru: "Sociālo darbinieku skaita pieaugums, kas paaugstinājuši savu kvalifikāciju"</i></p>	<p>MK noteikumi Nr.338" Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem" jau nosaka to, ka sociālo pakalpojumu sniedzējiem ir obligāti jāpaaugstina profesionālā kvalifikācija. Pamatā pakalpojumu sniedzēji šo prasību izpilda. 2017.gada pētījumā "PAŠVALDĪBU SOCIĀLO DIENESTU UN SOCIĀLĀ DARBA SPECIĀLISTU DARBĪBAS EFEKTIVITĀTES NOVĒRTĒŠANAS REZULTĀTI UN TO ANALĪZE GALA ZIŅOJUMS" identificēta sekojoša problēma - Šobrīd vairumā sociālo dienestu nepastāv mērķtiecīgi plānota sociālā darba speciālistu profesionālā pilnveide, kas ir būtisks elements sociālā darba kvalitātes paaugstināšanā, nacionālajā līmenī, iesaistoties politikas veidotājiem un sociālajiem partneriem, ir nepieciešams veicināt sociālā darba speciālistu individuālo attīstības plānu izveidošanu un to īstenošanu profesionālās kompetences pilnveides pasākumu ietvaros. Politikas veidotājiem un izglītības programmu īstenotājiem ieteicams regulāri apzināt sociālā darba speciālistu aktuālās apmācību vajadzības, veicināt kvalitatīvu profesionālo izdevumu izstrādi, konferenču un semināru organizēšanu. Lai nodrošinātu, ka sociālā darba speciālists apgūst viņam nepieciešamo zināšanu kopumu, ir jāpapildina normatīvais regulējums ar prasību, ka minimālajam noteiktajam profesionālās kompetences pilnveides apjomam ir jābūt sasniegtam, apmeklējot tieši tos pasākumus, kurus nosaka speciālista individuālais attīstības plāns.</p>
15.	[120]	<p>Sociālās politikas plānošanas, uzraudzības un novērtēšanas stiprināšana, uzlabojot datu vākšanu, digitalizēto datu apriti un savietojamību, pakalpojumu administrēšanu, kā arī analīzi pierādījumos balstītu lēmumu</p>	<p><i>Papildināt ar līdzatbildīgo institūciju – Plānošanas reģioni</i></p>	<p>Tas izriet no pašreizējām PR funkcijām – reģionālās attīstības t.sk. sociālo pakalpojumu plānošanu reģionālajā līmenī.</p>

		pieņemšanā sociālās politikas attīstībai un sociālo pakalpojumu administrēšanai		
16.	[140]	Pētniecības cilvēkresursu piesaiste un kapacitātes celšana, piešķirot finanšu resursus doktorantu skaita un vienam doktorantam paredzētā finansējuma būtiskai palielināšanai, īstenojot pēcdoktorantūras finansēšanas programmu, piesaistot ārvalstu pētniekus, finansējot Latvijas talantu studijas labākajās ārvalstu universitātēs, plašāk iesaistoties starptautiskajā sadarbībā, īpaši īstenojot darbu pētniecībā saistībā ar prioritārajiem virzieniem zinātnē un Viedās specializācijas stratēģijas mērķu sasniegšanu	<p>[140]Pētniecības cilvēkresursu piesaiste un kapacitātes celšana, piešķirot finanšu resursus doktorantu skaita un vienam doktorantam paredzētā finansējuma būtiskai palielināšanai, īstenojot pēcdoktorantūras finansēšanas programmu, piesaistot ārvalstu pētniekus, finansējot Latvijas talantu studijas labākajās ārvalstu universitātēs.</p> <p>[141] Plašāk iesaistīties starptautiskajā sadarbībā, īpaši īstenojot darbu pētniecībā saistībā ar prioritārajiem virzieniem zinātnē un Viedās specializācijas stratēģijas mērķu sasniegšanu</p> <p><i>Papildināt ar jaunu indikatoru:</i></p> <p>Latvijas partneru lūdzdalība Horizon Europe programmā (projektu skaits)</p>	Nepieciešams izdalīt atsevišķi starptautisko sadarbību izglītībā un pētniecībā, kā īpaši nozīmīgu zinātnes izcilības veicināšanas faktoru.
17.	[141]	Trīs pīlāru finansēšanas modeļa ar snieguma un inovācijas stimuliem efektīva ieviešana augstākajā izglītībā un zinātnē, izveidojot nozaru ilgtermiņa	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā</i></p> <p>Trīs pīlāru finansēšanas modeļa ar snieguma un inovācijas stimuliem efektīva ieviešana augstākajā izglītībā un zinātnē, izveidojot ilgtermiņa stratēģiskajai attīstībai</p>	Tā kā nozaru stratēģijas nereti aptver visai šauru iesaistīto komersantu intereses, jo Latvijas un īpaši attālo reģionu komersanti ir maz iesaistīti klasteros vai citās interešu pārstāvības organizācijās, tad to viedoklis un vajadzības daudz precīzāk

		stratēģiskajai attīstībai nepieciešamās valsts pētījumu programmas un tirgus orientētās pētniecības programmas publiskā un privātā sektora kopīgam P&A darbam	nepieciešamās valsts pētījumu programmas un tirgus orientētās pētniecības programmas publiskā un privātā sektora kopīgam P&A darbam īpaši viēdās specializācijas jomās	atspoguļojas reģionu plānošanas dokumentos un atbilst viēdās specializācijas stratēģijai.
18.	[142]	Pētniecības un inovācijas investīciju efektīva koordinēšana un pārvaldība, stiprinot P&A pārvaldības kapacitāti un koncentrējot atbalsta programmas vienā kompetentā institūcijā, kā arī attīstot P&A pārvaldības kompetenci zinātniskajās institūcijās	Pētniecības un inovācijas investīciju efektīva koordinēšana un pārvaldība valsts un reģionālajā līmenī , stiprinot P&A pārvaldības kapacitāti un koncentrējot atbalsta programmas vienā kompetentā institūcijā, kā arī attīstot P&A pārvaldības kompetenci zinātniskajās institūcijās. Attiecīgi arī papildinot kā līdzatbildīgās institūcijas ar PR	Pamatojums no RPP2027 projekta, Projekta "INNO INFRA SHARE" rīcības plāna (saskaņots IZM un EM 2019.g. aprīlī un maijā) aktivitāte Nr.2. Reģionālās pētniecības un inovāciju konsultatīvās platformas izveide un darbība. Platformas mērķis ir sekmēt sadarbību starp reģionālajiem pētniecības un inovāciju spēlētājiem, t.sk. veicinot Pētniecības un inovāciju infrastruktūras pieejamību MVU. Platformas ietvaros notiks sadarbība starp galvenajām ieinteresētajām pusēm un starpniekorganizācijām (klasteriem, asociācijām, tehnoloģiju pārneses organizācijām (TPO), pētniecības pārneses organizācijām (PPO), kas kalpos kā starpnieki un vidutāji starp MVU un PII. Vidzemes plānošanas reģions darbosies kā platformas darbību koordinējošā institūcija.
19.	[143]	Valsts un pašvaldību institūciju un publisko personu kapitālsabiedrību P&A stratēģiskās plānošanas un analītiskās kapacitātes stiprināšana un līderība pētījumu un inovācijas pasūtīšanā un ieviešanā, jo īpaši valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību ieguldījums eksportspējīgu	Valsts un pašvaldību institūciju un publisko personu kapitālsabiedrību P&A stratēģiskās plānošanas un analītiskās kapacitātes stiprināšana un līderība pētījumu un inovācijas pasūtīšanā un ieviešanā valsts, reģionālā un vietējā līmenī jo īpaši valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību ieguldījums eksportspējīgu produktu vai pakalpojumu radīšanai un ieviešanai.	Pamatojums no RPP2027 projekt Piedāvātais risinājums ir konkurenci ierobežojošs.

		produktu vai pakalpojumu radīšanai un ieviešanai	<i>Attiecīgi arī papildinot kā līdzatbildīgās institūcijas ar – Plānošanas reģioni</i>	
20.	[144]	Zinātnes izcilības stiprināšana sabiedrības izaicinājumu risināšanai, attīstot un koplietojot nacionālas nozīmes pētniecības infrastruktūru, stratēģiski iesaistoties (<i>līdzfinansēšana, pārfinansēšana, papildinošās darbības</i>) Eiropas un pasaules pētniecības un inovāciju iniciatīvās un pasākumos, kas stiprina P&A sistēmas konkurētspēju un starptautisko atvērtību	Zinātnes izcilības stiprināšana sabiedrības izaicinājumu risināšanai, attīstot un koplietojot nacionālas nozīmes pētniecības infrastruktūru, stratēģiski iesaistoties (<i>līdzfinansēšana, pārfinansēšana, papildinošās darbības</i>) Eiropas un pasaules pētniecības un inovāciju iniciatīvās un pasākumos, kas stiprina P&A sistēmas konkurētspēju un starptautisko atvērtību. <i>Attiecīgi arī papildinot kā līdzatbildīgās institūcijas ar VARAM un Plānošanas reģioni</i>	Latvijā nav definēta nacionālas nozīmes infrastruktūra. Pamatojums: RPP2027 plānotā inovāciju platformas attīstība. Projekta “INNO INFRA SHARE” rīcības plāna (saskaņots IZM un EM 2019.g. aprīlī un maijā) aktivitāte Nr.2. Reģionālās pētniecības un inovāciju konsultatīvās platformas izveide un darbība. Platformas mērķis ir sekmēt sadarbību starp reģionālajiem pētniecības un inovāciju spēlētājiem, t.sk. veicinot Pētniecības un inovāciju infrastruktūras pieejamību MVU. Platformas ietvaros notiks sadarbība starp galvenajām ieinteresētajām pusēm un starpniekorganizācijām (klasteriem, asociācijām, tehnoloģiju pārneses organizācijām (TPO), pētniecības pārneses organizācijām (PPO), kas kalpos kā starpnieki un vidutāji starp MVU un PII. Vidzemes plānošanas reģions darbosies kā platformas darbību koordinējošā institūcija.
21.	[145]	Publiskajā sektorā radīto zināšanu tieša nodošana Latvijas mazajiem uzņēmumiem, sociālajiem uzņēmumiem, sabiedriskajām organizācijām un radošajām industrijām	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> <i>Publiskajā un privātajā sektorā radīto zināšanu nodošana – pārnese</i> Latvijas mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, sociālajiem uzņēmumiem, sabiedriskajām organizācijām un radošajām industrijām. <i>Papildināt ar jaunu mērķa indikatoru – “Komericializēto pētījumu skaits”.</i>	Precizēt terminu, jo nodod uzdevumus un funkcijas. Zināšanas un tehnoloģijas pārneses un ievieš MVU un ir jāveicina tieši pārnese. Zināšanu pārneses intensitāte gan publiskajā gan privātajā sektorā, jo fokusējoties tikai uz publisko sektoru RV mērķa indikatori netiks sasniegti.
22.	[152]	Skolēnu skaits uz vienu pedagoga slodzi	Priekšlikums neizmantot šo rādītāju, jo nav pierādījumu tam, ka lielāks skolēnu skaits uz	Skolēnu skaita pieaugums uz vienu pedagogu neveicina izcilību.

			vienu pedagogu liecinātu par izglītības kvalitāti.	
23.	36. lpp		<i>Izdalīt jaunu indikatoru:</i> <i>“Sadarbības projektu un radīto jauno produktu skaits”</i> starptautiskā, nacionālā un reģionālā līmenī.	Ja augstskola kā inovāciju centrs, tad pretī jābūt rezultatīvajam rādītājam. Inovāciju sistēma nevar balstīties tikai valsts mērogā, jāvērtē plašāk.
24.	[146]	Jaunā mācību satura un pieejas kvalitatīva ieviešana vispārējā izglītībā un mācību pieejas labās prakses izplatīšana, īpaši akcentējot uzņēmējspēju apguvi, STEM/STEAM prasmju apguvi, mācību vides uzlabojumus, t.sk. ieviešot digitālus risinājumus, izglītības procesa individualizāciju un talantu attīstības iniciatīvas, kvalitatīvus un vispusīgus interešu izglītības pasākumus (t.sk. skolas vidē), efektīvu karjeras izglītību un stiprinot skolas sadarbību ar vecākiem un citiem būtiskiem sadarbības partneriem	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Jaunā mācību satura un pieejas kvalitatīva ieviešana vispārējā izglītībā un mācību pieejas labās prakses izplatīšana, īpaši akcentējot uzņēmējspēju apguvi, kā arī nākotnes prasmju (radošums, elastība, spēja piemēroties) attīstību un apguvi, STEM/STEAM prasmju apguvi, mācību vides uzlabojumus, t.sk. ieviešot digitālus risinājumus, izglītības procesa individualizāciju un talantu attīstības iniciatīvas, kvalitatīvus un vispusīgus interešu izglītības pasākumus (t.sk. skolas vidē), efektīvu karjeras izglītību un stiprinot skolas sadarbību ar vecākiem un citiem būtiskiem sadarbības partneriem	Lai spētu pielāgoties un orientēties jaunajos apstākļos, līdzās ierastajām pamatprasmēm mūsdienu bērniem būtiski izglītībā ir apgūt jaunas starpdisciplinārās prasmes, īpašības un attieksmi, kas nozīmīgas 21. gadsimta karjerai. Nākotnes prasmes ir radošums spēja adaptēties spēja elastīgi integrēties. Tie ir būtiski priekšnoteikumi, lai nodrošinātu izglītību atbilstoši arī darba tirgus prasībām.
25.	[156]	Izcilu pedagogu sagatavošana, piesaiste, noturēšana un efektīva profesionālā pilnveide, jo īpaši akcentējot STEM nozaru pedagogu un mācībspēku piesaisti, noturēšanu un	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Izcilu pedagogu sagatavošana, piesaiste, noturēšana un efektīva profesionālā pilnveide, jo īpaši akcentējot STEM nozaru pedagogu un mācībspēku piesaisti,	Pamatojums - kvalificēta darbaspēka trūkums reģionos.

		kvalifikācijas paaugstināšanu, kā arī pedagogu atalgojuma paaugstināšana	noturēšanu un kvalifikācijas paaugstināšanu, kā arī pedagogu atalgojuma paaugstināšana <i>t.sk. motivācijas sistēmas izveide reģionos strādājošajiem pedagogiem.</i>	
26.	[157]	Vispārējās izglītības iestāžu mācību procesa kvalitātes paaugstināšana, ieviešot izglītības kvalitātes monitoringa sistēmu un ieguldījumu ziņā piešķirot prioritāti mācību procesam, kā arī efektīvizējot skolu tīklu, tai skaitā administrēšanas un uzturēšanas izmaksas (t.sk. energoefektivitāte)	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā:</i></p> <p>[157] Vispārējās izglītības iestāžu mācību procesa kvalitātes paaugstināšana, ieviešot izglītības kvalitātes monitoringa sistēmu un ieguldījumu ziņā piešķirot prioritāti mācību procesam</p> <p>[158] <i>Efektīvizējot skolu tīklu, tai skaitā administrēšanas un uzturēšanas izmaksas (t.sk. energoefektivitāte)</i></p>	Uzdevumu nepieciešams sadalīt 2 atsevišķos uzdevumos. Nav mērķtiecīgi likt kopā mācību procesa kvalitāti ar uzturēšanas izmaksām. Nav iespējams mērīt energoefektivitāti kontekstā ar skolēnu skaitu uz vienu pedagoga slodzi.
27.	[158]	Augstskolu kā inovācijas centru pasaules līmeņa zināšanu radīšanai, pārnesei un gudrai izaugsmei stiprināšana, tai skaitā starptautiskajiem standartiem atbilstošu doktorantūras studiju īstenošana un publiskā sektora speciālistu sagatavošana, uzlabojot saikni ar uzņēmumiem	<p><i>Izteikta jaunā redakcijā:</i></p> <p>Augstskolu kā inovācijas centru pasaules līmeņa zināšanu radīšanai, pārnesei un gudrai izaugsmei stiprināšana, tai skaitā starptautiskajiem standartiem atbilstošu doktorantūras studiju īstenošana un publiskā sektora speciālistu sagatavošana, uzlabojot saikni ar uzņēmumiem un darba</p>	Pretējā gadījumā nav saprotams kā tiks īstenota sadarbība ar uzņēmējiem.

		un darba tirgu ar fokusu uz zināšanu ietilpīgu produktu un pakalpojumu radīšanu, atbalstot pētniecībā balstītas studijas un mācīšanās izcilību, starptautisko sadarbību un internacionalizāciju, stiprinot nacionāla mēroga reģionālās un nozaru zināšanu partnerības	tirgu ar fokusu uz zināšanu ietilpīgu produktu un pakalpojumu radīšanu, atbalstot pētniecībā balstītas studijas un mācīšanās izcilību, starptautisko sadarbību un internacionalizāciju, stiprinot nacionāla mēroga reģionālās un nozaru zināšanu partnerības, nozaru izaicinājumus integrējot mācību saturā. Papildināt ar jaunu rādītāju – “Komericializēto pētījumu skaits”.	
28.	[159]	Modernas un efektīvas augstskolu pārvaldības īstenošana, stratēģisku lēmumu pieņemšanā vairāk iesaistot uzņēmēju organizācijas, stiprinot specializāciju un izcilību, īstenojot studiju digitalizāciju, nodrošinot izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas ieviešanu, kā arī paaugstinot mācībspēku atalgojumu un panākot ārvalstu mācībspēku augstāku īpatsvaru	<i>Papildināt kā līdzatbildīgās institūcijas VARAM, Plānošanas reģioni</i> Skaidrot saīsinājumu “PISA” sadaļā “Izmantotie saīsinājumi”	RPP2027 plānotās reģionālās inovāciju platformas izveide
29.	36. lpp.	Iekļaut RV uzdevumu	Rīcību virzienu uzdevumu sadaļā iekļaut uzdevumu: „ Attīstīt un intensīvi atbalstīt reģionos darbojošās augstākās izglītības iestādes, veicinot to specializāciju, zinātnes	Reģionos darbojošās augstākās izglītības iestādes ir vieni no galvenajiem faktoriem, kas reģioniem piesaista kvalificētu darba spēku un notur jaunos, izglīto profesionāļus reģionā, mazinot emigrāciju. Reģionālajām augstākās izglītības iestādēm ir centrālā loma inovāciju un zināšanas pārneses procesu

			<i>potenciālā realizāciju un sadarbību ar uzņēmējdarbības sektoru.”</i>	veicināšanā reģionos, kas būtiski attīsta to ekonomisko konkurētspēju.
30.	[168]	Profesionālās izglītības iestāžu kā nozaru izcilības un inovācijas centru stiprināšana, īpaši viedās specializācijas jomās, veidojot elastīgu mācību un nozaru attīstībai pielāgotu pieaugušo izglītības piedāvājumu, veicinot starpinstitūciju un starptautisko sadarbību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā:</i></p> <p>Profesionālās izglītības iestāžu kā nozaru izcilības un inovācijas centru stiprināšana, īpaši viedās specializācijas jomās, veidojot elastīgu mācību un nozaru attīstībai pielāgotu pieaugušo izglītības piedāvājumu, veicinot starpinstitūciju un starptautisko sadarbību un jauno tehnoloģiju ieviešanu <i>t.sk. plānošanas reģionos</i> ārpus Rīgas</p> <p><i>Trūkst indikators, kas mērītu šī rīcību virziena ieviešanas progresu</i></p> <p><i>Papildināt kā līdzatbildīgās institūcijas VARAM, Plānošanas reģioni</i></p>	Reģionos ir definētas viedās specializācijas jomas, kas ir arī saskaņā ar nacionālajā mērogā definētajām viedās specializācijas jomām, ko būtiski attīstīt, līdz ar to arī ir būtiski veidojot izglītības programmas, tās saskaņot ar reģionu.
31.	[169]	Profesionālās izglītības iestāžu un koledžu prestiža celšana un pieejamības palielināšana, modernizējot mācību vidi un uzlabojot tās kvalitāti, nodrošinot uzņēmējspēju apguvi, izglītības procesa individualizāciju un darba vidē balstītas mācības, paplašinot sociālā atbalsta programmas, talantu attīstības iniciatīvas, kā arī īstenojot karjeras izglītības atbalsta un	<i>Papildināt kā līdzatbildīgās institūcijas VARAM, plānošanas reģioni</i>	Mūsuprāt, ļoti būtiski ir nepieciešamība pielāgot augstākās un profesionālās izglītības piedāvājumu darba tirgus pieprasījumam un uzlabot tās pieejamību atbilstoši reģiona specifiskajām vajadzībām visos Latvijas reģionos. Lai to panāktu, ir jāveicina sadarbība augstākās un profesionālās izglītības, tālākizglītības jomās ar uzņēmējiem jeb potenciālajiem darba devējiem. Katrā no reģionos ir definētas viedās specializācijas jomas, tādejādi arī profesionālās izglītības piedāvātajam saturam ir jābalstās uz reģiona stiprajām pusēm. Valsts līmenī jābūt efektīvi pārstāvētam reģiona viedoklim izglītības jautājumos.

		stratēģiskās komunikācijas pasākumus sadarbībā ar nozarēm		
32.	[171]	<p>Mūsdienu mainīgā tautsaimniecības un darba tirgus vide rada nepieciešamību regulāri apgūt jaunas zināšanas un prasmes, kā arī uzlabot jau esošās. Tehnoloģiju attīstības, automatizācijas un konkurences spiediena radītā nepieciešamība pēc jaunām precēm un pakalpojumiem prasa ieguldījumus ne tikai pētniecībā, bet arī kvalificētā darbaspēkā, kas ir atvērts jaunu zināšanu apguvei. Iedzīvotājiem tas nozīmē nepārtrauktu personīgo attīstību, kā arī spēju saglabāt un pastāvīgi uzlabot savu konkurētspēju darba tirgū, tādējādi sekmējot arī uzņēmuma izaugsmi un pielāgošanos tautsaimniecības izmaiņām.</p>	<p><i>Mainīt rīcības virziena aprakstu, izsakot to jaunā redakcijā:</i></p> <p>Mūsdienu mainīgā <u>ekonomiskā un sociālā</u> vide rada nepieciešamību regulāri apgūt jaunas zināšanas un prasmes, kā arī uzlabot jau esošās.</p> <p>Pieaugušo izglītība ir līdzeklis dzīves kvalitātes uzlabošanai, sabiedrības demokratizācijai, integrācijai, sociālai iekļaušanai un personības attīstībai.</p> <p>Tehnoloģiju attīstības, automatizācijas un konkurences spiediena radītā nepieciešamība pēc jaunām precēm un pakalpojumiem prasa ieguldījumus ne tikai pētniecībā, bet arī kvalificētā darbaspēkā, kas ir atvērts jaunu zināšanu apguvei. Iedzīvotājiem tas nozīmē nepārtrauktu personīgo attīstību, kā arī spēju saglabāt un pastāvīgi uzlabot savu konkurētspēju darba tirgū, tādējādi sekmējot arī uzņēmuma izaugsmi un pielāgošanos tautsaimniecības izmaiņām.</p>	<p>Pieaugušo izglītības (PI) izpratne NAP esošajā redakcijā ir sašaurināta un neatbilst LR izglītības likumā pieņemtajai PI izpratnei. PI ir nepieciešama ne tikai konkurētspējas uzlabošanai, bet arī tikpat lielā mērā sabiedrības demokratizācijai, integrācijai, sociālai iekļaušanai un personības attīstībai</p>

33.	[172]	25–64 gadus veci pieaugušie, kuri pēdējo 12 mēnešu laikā piedalījušies formālajā vai neformālajā izglītībā/mācībās	<i>Indikatoru papildināt, iekļaujot plašāku vecuma grupu no 18 - 69 gadu veci pieaugušie</i>	Mērķa grupas vecuma definējums ir nepieņemams, jo neatbilst LR Izglītības likumam. Pieaugušo izglītībai ir jābūt pieejamai katram iedzīvotājam mūža garumā, īpaši ņemot vērā iedzīvotāju skaita samazinājumu Latvijā. PI ir būtiskākais resurss jauniešu bezdarba mazināšanai un senioru ekonomiskās aktivitātes paldzināšanai.
34.	[173]	Pieaugušo intereses un iesaistes mūžizglītībā veicināšana, stiprinot kvalitatīvu un elastīgu pieaugušo izglītības piedāvājumu un paplašinot pieejamību, tam efektīvi izmantojot izglītības iestāžu resursus, veidojot prasmju fondus, sekmējot darba devēju un nozaru ieguldījumu un nodarbināto motivāciju, nodrošinot t.s. otrās iespējas izglītību	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Pieaugušo intereses un iesaistes mūžizglītībā veicināšana, stiprinot kvalitatīvu un elastīgu pieaugušo izglītības piedāvājumu un paplašinot pieejamību, tam efektīvi izmantojot izglītības iestāžu resursus, veidojot prasmju fondus, sekmējot darba devēju un nozaru ieguldījumu un nodarbināto motivāciju, nodrošinot t.s. otrās iespējas izglītību, <i>atbilstoši darba tirgus tendencēm RIS3 jomās</i>	Īpašs atbalsts nepieciešams prasmju attīstībai cilvēkresursiem, kuri nodarbināti MVU, kas jau veic uzņēmējdarbību viedās specializācijas jomās (RIS3) un tajos uzņēmumos, kuri pāriet uz “gudru specializāciju”, jo šie MVU sniedz nozīmīgu ieguldījumu vietējās ekonomikas attīstībā (arī Eiropas kontekstā).
35.	[174]	Pieaugušo izglītības īstenošana tautsaimniecības attīstībai nepieciešamo prasmju apguvei, t.sk. augstskolās (elastīga mācību piedāvājuma attīstība, tostarp modulārā izglītība, e-vidē un darba vidē balstītas mācības, mūžizglītības kompetenču apguve; personu profilēšana;	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Pieaugušo izglītības īstenošana tautsaimniecības attīstībai nepieciešamo prasmju apguvei, t.sk. augstskolās <u>un uzņēmumos</u> (elastīga mācību piedāvājuma attīstība, tostarp modulārā izglītība, e-vidē un darba vidē balstītas mācības, mūžizglītības kompetenču apguve; personu profilēšana; ārpus formālās izglītības iegūto kompetenču atzīšana).	Pēdējo gadu laikā darba tirgus ir strauji mainījies un arvien biežāk no darba devējiem parādās signāli, ka darbaspēka piedāvājums nemainās atbilstoši uzņēmēju mainīgajām vajadzībām. Uzņēmumu un organizāciju vadītājiem būtu jāspēj motivēt darbiniekus attīstīties un paplašināt savas kompetences gan tiešā veidā, piedāvājot apmācības, gan netieši - izmantojot iestādes iekšējo kultūru un vērtības, novērtējot tos darbiniekus, kas gatavi attīstīt savas zināšanas un prasmes. Pieaugušo izglītības

		ārpus formālās izglītības iegūto kompetenču atzišana)		pasākumiem darba vidē ir liela nozīme uzņēmuma izaugsmei un produktivitātei.
36.	[176]	RV Iekļaujoša izglītība	<i>Papildināt ar indikatoru “Bērnu skaits, kas iekļāvušies vispārējās un profesionālās izglītības sistēmā.</i>	RV mērķa aprakstā ir norādīts, ka “tajā skaitā bērnu un jauniešu ar speciālām vajadzībām iekļaušana” , tomēr mērķa indikatoros šāda rādītāja nav. Tas rada bažas, vai šis jautājums tālāk tiks attīstīts. Tiekoties ar DI bērnu vecākiem, lielākoties vienmēr tiek norādīts, ka izglītības pakalpojumu pieejamība ir ļoti liela problēma un vēl arvien pastāv ļoti mazas iespējas, ka bērns varēs mācīties vispārīglītojošā, nevis speciālajā skolā.
37.	[186]	Dzīves līmeņa celšanās un individuālā materiālā labklājība būs atkarīga no tautsaimniecības spējas transformēties no darbietilpīgas un resursu ietilpīgas ekonomikas uz zināšanu un tehnoloģiju ietilpīgu aprites ekonomiku. Ir jāspēr virkne proaktīvu soļu, mērķtiecīgi ieguldot cilvēkkapitāla pieejamībā, pētniecībā un inovācijā, lai panāktu straujāku produktivitātes kāpumu un attīstītu pasaules tirgū pieprasītas preces un pakalpojumus, kā arī mācētu tos pārdot. Uzņēmumu, valsts un zinātnes sadarbība, t.sk. nodrošinot ilgtspējīgu	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Dzīves līmeņa celšanās un individuālā materiālā labklājība būs atkarīga no tautsaimniecības spējas transformēties no darbietilpīgas un resursu ietilpīgas ekonomikas uz zināšanu un tehnoloģiju ietilpīgu <u>ekonomiku, t.sk. un bioekonomiku</u> . Ir jāspēr virkne proaktīvu soļu, mērķtiecīgi ieguldot cilvēkkapitāla pieejamībā, pētniecībā un inovācijā, lai panāktu straujāku produktivitātes kāpumu un attīstītu pasaules tirgū pieprasītas preces un pakalpojumus, kā arī mācētu tos pārdot. Uzņēmumu, valsts un zinātnes sadarbība, t.sk. nodrošinot ilgtspējīgu finansējumu un tā koncentrāciju, viedā specializācija un efektīva inovācijas ekosistēma balstīs pāreju	Zināšanu un tehnoloģiju ietilpīga ekonomika iekļauj un paredz gan aprites ekonomikas principus, gan bioekonomiku, koncentrējoties ne tikai uz resursu, ražošanas atlikumu un blakusproduktu atkārtotu izmantošanu, bet arī uz viedu, pārdomātu un ilgtspējīgu bioresursu izmantošanu, nodrošinot augstākas pievienotās vērtības preces un pakalpojumus tirgum.

		finansējumu un tā koncentrāciju, viedā specializācija un efektīva inovācijas ekosistēma balstīs pāreju uz augstāku pievienoto vērtību un sociālo atbildību	uz augstāku pievienoto vērtību un sociālo atbildību.	
	[189]		<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i>	Konkurētspēja ir ekonomiskās izaugsmes pamatā.
38.	[192]	svarīga ir inovācijas ekosistēmas veidošana, finansējot privātā, publiskā un akadēmiskā sektora sadarbību un tās rezultātā salāgojot pētniecības un inovācijas kapacitāti ar uzņēmējdarbības vajadzībām, kā arī mērķtiecīgas, sabalansētas un pēctecīgas investīcijas pilnā ciklā no zināšanu radīšanas līdz tajās balstītu produktu un pakalpojumu izstrādei un to pārdošanai. Arī dizains ir uzskatāms par inovācijas ekosistēmas būtisku sastāvdaļu. Publiskajam sektoram jāuzņemas aktīva loma kā inovācijas veicinātājam un pasūtītājam	Svarīga ir inovācijas ekosistēmas veidošana <i>nacionālā un reģionālā līmenī</i> , finansējot privātā, publiskā un akadēmiskā sektora sadarbību un tās rezultātā salāgojot pētniecības un inovācijas kapacitāti ar uzņēmējdarbības vajadzībām, kā arī mērķtiecīgas, sabalansētas un pēctecīgas investīcijas pilnā ciklā no zināšanu radīšanas līdz tajās balstītu produktu un pakalpojumu izstrādei un to pārdošanai. Arī dizains ir uzskatāms par inovācijas ekosistēmas būtisku sastāvdaļu. Publiskajam sektoram jāuzņemas aktīva loma kā inovācijas veicinātājam un pasūtītājam	Projekta "INNO INFRA SHARE" rīcības plāna (saskaņots IZM un EM 2019.g. aprīlī un maijā) aktivitāte Nr.2. Reģionālās pētniecības un inovāciju konsultatīvās platformas izveide un darbība. Platformas mērķis ir sekmēt sadarbību starp reģionālajiem pētniecības un inovāciju spēlētājiem, t.sk. veicinot Pētniecības un inovāciju infrastruktūras pieejamību MVU. Platformas ietvaros notiks sadarbība starp galvenajām ieinteresētajām pusēm un starpniekorganizācijām (klasteriem, asociācijām, tehnoloģiju pārneses organizācijām (TPO), pētniecības pārneses organizācijām (PPO), kas kalpos kā starpnieki un vidutāji starp MVU un PII. Vidzemes plānošanas reģions darbosies kā platformas darbību koordinējošā institūcija. Reģionālās politikas pamatnostādņu projekts 2027.g.
39.	42. lpp.		<i>PAPILDINĀT AR JAUNU PUNKTU PAR REĢIONĀLĀS STATISTIKAS NEPIECIEŠAMĪBU,</i>	VPR organizētās darba grupu diskusijās ir secināts, ka nav iespējams vērtēt inovāciju aktivitāti reģiona līmenī, jo netiek atsevišķi izdalīti inovāciju statistikas dati pa reģioniem. Tas ir

			<i>lai inovācijas tiktu vērtētas arī reģionos valsts līmenī.</i>	nepieciešams, lai izvērtētu reālo situāciju reģionos un pieņemtu stratēģiskus lēmumus uzņēmējdarbības atbalstam.
40.	[200]	Viedās specializācijas stratēģijas ieviešana 5 specializācijas jomās: zināšanu ietilpīga bioekonomika; biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, biofarmācija un biotehnoloģijas; viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas; viedā enerģētika; informācijas un komunikācijas tehnoloģijas	Viedās specializācijas stratēģijas ieviešana 5 specializācijas jomās: zināšanu ietilpīga bioekonomika; biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, biofarmācija un biotehnoloģijas; viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas; viedā enerģētika; informācijas un komunikācijas tehnoloģijas nacionālā, reģionālā un vietēja līmenī. <i>Papildināt kā līdzatbildīgās institūcijas, Plānošanas reģioni</i>	Projekta "INNO INFRA SHARE" rīcības plāna (saskaņots IZM un EM 2019.g. aprīlī un maijā) aktivitāte Nr.2. Reģionālās pētniecības un inovāciju konsultatīvās platformas izveide un darbība. Platformas mērķis ir sekmēt sadarbību starp reģionālajiem pētniecības un inovāciju spēlētājiem, tsk. veicinot Pētniecības un inovāciju infrastruktūras pieejamību MVU. Platformas ietvaros notiks sadarbība starp galvenajām ieinteresētajām pusēm un starpniekorganizācijām (klasteriem, asociācijām, tehnoloģiju pārneses organizācijām (TPO), pētniecības pārneses organizācijām (PPO), kas kalpos kā starpnieki un vidutāji starp MVU un PII. Vidzemes plānošanas reģions darbosies kā platformas darbību koordinējošā institūcija. Saskaņā ar ieviestajiem Interreg Europe projektiem un pētot ārvalstu pieredzi, ir skaidrs, ka nepieciešams darbs visos trīs līmeņos, citādi informācija un atbalsts pamatā ir pieejams lielās pilsētās un ir nepietiekams attālākās vietās. Saskaņā ar RATIO rīcības plānu ir nepieciešams reģiona līmenī īstenot informatīvas aktivitātes un nodrošināt konsultatīvu atbalstu MVU.
41.	[201]	Valsts, uzņēmēju un zinātnes sadarbības, zināšanu nodošanas, jaunu produktu un pakalpojumu attīstības un cilvēkresursu piesaistes reģionos atbalstīšana, koncentrējot pieejamo atbalstu un neveicinot privāto investīciju aizvietošanu	Valsts, uzņēmēju un zinātnes sadarbības, zināšanu pārneses nodošanas, jaunu produktu un pakalpojumu attīstības un cilvēkresursu piesaistes reģionos atbalstīšana, koncentrējot pieejamo atbalstu un neveicinot privāto investīciju aizvietošanu.	Termiņa precizēšana /skat līdzīgu iepriekš/

			<i>Papildināt kā līdzatbildīgās institūcijas plānošanas reģioni</i>	
42.	[202]	Stratēģisku inovācijas partnerību un ekosistēmu attīstības atbalstīšana, t.sk. reģionālo zināšanu partnerību attīstībai un dizaina inovācijai	Stratēģisku inovācijas partnerību un ekosistēmu attīstības atbalstīšana, t.sk. reģionālo zināšanu partnerību attīstībai un dizaina inovācijai nacionālā, reģionālā un vietējā līmenī. <i>Papildināt kā līdzatbildīgās institūcijas, plānošanas reģioni</i>	Projekta "INNO INFRA SHARE" rīcības plāna (saskaņots IZM un EM 2019.g. aprīlī un maijā) aktivitāte Nr.2. Reģionālās pētniecības un inovāciju konsultatīvās platformas izveide un darbība. Platformas mērķis ir sekmēt sadarbību starp reģionālajiem pētniecības un inovāciju spēlētājiem, t.sk. veicinot Pētniecības un inovāciju infrastruktūras pieejamību MVU. Platformas ietvaros notiks sadarbība starp galvenajām ieinteresētajām pusēm un starpniekorganizācijām (klasteriem, asociācijām, tehnoloģiju pārneses organizācijām (TPO), pētniecības pārneses organizācijām (PPO), kas kalpos kā starpnieki un vidutāji starp MVU un PII. Vidzemes plānošanas reģions darbosies kā platformas darbību koordinējošā institūcija. Reģionālās politikas pamatnostādņu projekts 2027.g.
43.	[203]	Finansējuma struktūras sabalansēšana visā pētniecības un inovācijas ciklā, samērojot pētniecības un inovācijas kapacitāti ar uzņēmējdarbības vajadzībām jaunu iespēju izmantošanai un tirgus attīstībai	Finansējuma struktūras sabalansēšana visā pētniecības un inovācijas ciklā, samērojot pētniecības un inovācijas kapacitāti ar uzņēmējdarbības vajadzībām jaunu iespēju izmantošanai un tirgus attīstībai	Dzēst, nav NAPuzdevums. Nav skaidrs, kas ar to domāts NAPā
44.	[204]	Vidējas un augstas pievienotās vērtības preču un pakalpojumu eksporta un ārvalstu investoru piesaistes zināšanu un tehnoloģiski ietilpīgai uzņēmējdarbībai Latvijā	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Vidējas un augstas pievienotās vērtības preču un pakalpojumu eksporta un ārvalstu investoru <u>palielināšana un investīciju piesaiste</u> zināšanu un tehnoloģiski ietilpīgai	Investoru skaits pats par sevi nenorāda uz attīstību. Būtisks ir piesaistīto investīciju apjoms - gan vietējo, gan ārvalstu. RD12CluB projektā izstrādātā Zināšanās balstītas Bioekonomikas inovāciju ekosistēmas rīcības plāna Vidzemes plānošanas reģionam Mērķis Nr.6.: Vairota Vidzemes reģiona

		atbalstīšana, t.sk. atbalsts investīcijām ārpus Latvijas	uzņēmējdarbībai Latvijā atbalstīšana, t.sk. atbalsts investīcijām ārpus Latvijas. Papildināt ar jaunu indikatoru <i>“Piesaistīto investīciju apjoma pieaugums”</i>	pievilcību ieinteresēto pušu acīs kā vietu inovācijām un ieguldījumiem bioekonomikā
45.	[205]	Digitālo tehnoloģiju (digitalizācija, automatizācija, robotizācija, mākslīgais intelekts u.c.) plašākas pielietošanas uzņēmējdarbībā sekmēšana	Digitālo tehnoloģiju (digitalizācija, automatizācija, robotizācija, mākslīgais intelekts, <i>t.sk. digitālā transformācija.</i> plašākas pielietošanas uzņēmējdarbībā sekmēšana. <i>Papildināt kā līdzatbildīgās institūcijas, PR.</i> <i>Papildināt ar jaunu indikatoru “Inovāciju zināšanu un tehnoloģiju izlaide”</i>	Latvijā ir labi sakārtota IT infrastruktūra un spēcīgi IT uzņēmumi, bet ir salīdzinoši zema ražošanas uzņēmumu digitalizācija un digitālā transformācija. Lai vērtētu digitalizācijas attīstību MVU ir nepieciešams analizēt un uzskaitīt ieviestos digitalizācijas projektus Viens pats rādītājs “nominālā darba spēka produktivitāte uz dara spēka stundu” nav aptverošs indikators, kas pilnībā var izvērtēt digitalizācijas attīstību MVU.
46.	[206]	5000 inovatīvi aktīvo uzņēmumu kopas monitorēšanas sistēmas izstrādāšana precīzākai produktivitātes izmaiņu novērtēšanai	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> 5000 inovatīvi aktīvo uzņēmumu kopas monitorēšanas sistēmas izstrādāšana precīzākai produktivitātes izmaiņu novērtēšanai <i>reģionos un visā Latvijas teritorijā.</i>	
47.	[207]	Produktivitāti paaugstinošu darbību atbalstīšana privātajā sektorā augsto tehnoloģiju pielietošanai tradicionālajās (ne RIS3) nozarēs	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Produktivitāti paaugstinošu darbību atbalstīšana privātajā sektorā augsto tehnoloģiju pielietošanai <i>tradicionālajās</i>	Brīdī, kad tradicionālajā nozarē (piemēram, lauksaimniecībā) ienāk augsto tehnoloģiju risinājumi, tiek potenciāli radītas bioekonomikas inovācijas, kas iekļaujas vienā no 5 Latvijas RIS3 jomām. Atbalstāmai būtu jābūt arī jau nišas bioekonomikas

			<p>(arī ārpus RIS3)—nozarēs, industrijas transformācijai.</p> <p>Papildināt ar līdzatbildīgo institūciju ZM.</p> <p>Papildināt ar jaunu indikatoru “Inovāciju zināšanu un tehnoloģiju izlaide”</p>	<p>jomās strādājošo uzņēmumu augsto tehnoloģiju risinājumu pārņemšana.</p> <p>RDI2CluB projektā izstrādātā Zināšanās balstītas Bioekonomikas inovāciju ekosistēmas rīcības plāna Vidzemes plānošanas reģionam Mērķis Nr.2. Veicināt tādu zināšanu attīstību, pieejamību un apmaiņu, kas uzņēmumiem nepieciešamas, lai ražotu bioloģiskajos resursos balstītus produktus un pakalpojumus</p>
48.	[209]	<p>Cilvēkkapitāls, tā kvalifikācija, pieejamība un atbilstība darba tirgus pieprasījumam ir ķēdes elementi ceļā uz augstāku produktivitāti un ekonomikas izaugsmi. Uzņēmumiem produktivitātes pieaugums dod iespēju vairāk nopelnīt un investēt, kā arī ilgtermiņā kopumā radīt vairāk jaunu darba vietu, savukārt darba ņēmējiem tam jārezultējas darba vietu kvalitātes pieaugumā – lielākās algās, drošākās darba vietās, pienācīgā sociālajā aizsardzībā, veselības aizsardzībā u.c.</p>	<p>Izteikt jaunā redakcijā:</p> <p>Cilvēkkapitāls, tā kvalifikācija, pieejamība un atbilstība darba tirgus pieprasījumam ir ķēdes elementi ceļā uz augstāku produktivitāti un ekonomikas izaugsmi. Uzņēmumiem produktivitātes pieaugums dod iespēju vairāk nopelnīt un investēt, kā arī ilgtermiņā kopumā radīt vairāk jaunu darba vietu, savukārt darba ņēmējiem tam jārezultējas darba vietu kvalitātes pieaugumā – lielākās algās, drošākās darba vietās, pienācīgā sociālajā aizsardzībā, veselības aizsardzībā u.c., <i>jo īpaši plānošanas reģionos, ārpus Rīgas</i></p>	<p>Pamatojums atzinuma 1. punkts</p>
49.	[221]	<p>Darbaspēka remigrācijas un kvalificēta ārvalstu darbaspēka un talantu piesaistes sekmēšana,</p>	<p>Izteikt jaunā redakcijā:</p> <p>Darbaspēka remigrācijas un kvalificēta ārvalstu darbaspēka un talantu piesaistes</p>	<p>Darba spēka aizplūšana uz globālajiem centriem t.sk. Latvijas iekšienē.</p>

		nepieļaujot darba vietu kvalitātes mazināšanos	<p>sekmēšana, t.sk. plānošanas reģionos ārpus Rīgas, nepieļaujot darba vietu kvalitātes mazināšanos.</p> <p>Papildināt ar jaunu mērķa indikatoru "Reemigrējošo personu skaits"</p> <p>Papildināt kā līdzatbildīgās institūcijas, Plānošanas reģioni.</p>	
50.	[222]	Aktīvās darba tirgus politikas attīstīšana (bez darba esošo, bezdarba riskam pakļauto un ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju aktivizācija, reģionālās mobilitātes atbalsta programmas) un nelabvēlīgākā situācijā esošo darba tirgus dalībnieku (t.sk. jauniešu, pirmspensijas vecumā esošo un personu ar invaliditāti) atbalstīšana	<p>Izteikt jaunā redakcijā:</p> <p>Aktīvās darba tirgus politikas attīstīšana (bez darba esošo, bezdarba riskam pakļauto un ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju aktivizācija, reģionālās mobilitātes atbalsta programmas) un nelabvēlīgākā situācijā esošo darba tirgus dalībnieku (t.sk. jauniešu, pirmspensijas vecumā esošo un personu ar invaliditāti) atbalstīšana, ņemot vērā reģionu specifiskās vajadzības.</p>	Izriet no stratēģiskā mērķa "Reģionu attīstība"
51.	[224]	Kvalitatīvu (t.sk. drošu) darba vietu izveide un uzturēšana, sociāli atbildīgas uzņēmējdarbības sekmēšana un atbalsts sociālās uzņēmējdarbības attīstībai	<p>Izteikt jaunā redakcijā:</p> <p>Kvalitatīvu (t.sk. drošu) darba vietu izveide un uzturēšana, sociāli atbildīgas uzņēmējdarbības sekmēšana un atbalsts sociālās uzņēmējdarbības attīstībai, t.sk. plānošanas reģionos ārpus Rīgas.</p>	Sociāli atbildīga uzņēmējdarbība, t.sk. ir saistīta ar reģionālo attīstību un arī sociāls uzņēmums ģenerē ekonomisko labumu un arī pasaules piemēri rāda, ka sociālie uzņēmumi var būt arī starptautiski konkurētspējīgi, tātad tas nav tikai LM jautājums

			<i>Papildināt kā atbildīgo ar EM, līdzatbildīgo VARAM</i>	
52.	48. lpp.	PAPILDINĀT ar jaunu RV uzdevumu	<i>Pasākumu kopums, lai nodrošinātu cilvēku iesaisti sevis nodarbināšanā, atbalsts MVU attīstībai</i>	Šobrīd pamatā NAP virzieni ir vērsti uz inovāciju attīstību, kas ir svarīgi makroekonomikas izaugsmei, tomēr nedrīkst aizmirst, ka iedzīvotāju labklājību veicina tieši mazā uzņēmējdarbība, līdz ar to nepieciešams iekļaut atbalstu arī tam, lai vispār veicinātu cilvēku iesaisti uzņēmējdarbībā un veicinātu izpratni par to.
53.	[238]	Vietējās un ārvalstu investīcijas atbalstošas vides attīstīšana (t.sk. tiesu procesu efektivizācija, tiesas spriešanas kvalitātes un tieslietu sistēmā strādājošo zināšanu pilnveide, alternatīvu strīdu atrisināšanas iespēju popularizēšana biznesa vidē, intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība, mazākuma akcionāru tiesību aizsardzība, izmeklēšanas kvalitātes celšana), preventīvo pasākumu īstenošana noziedzīgi iegūtu finanšu līdzekļu nokļūšanas valsts ekonomikā ierobežošanai, sadarbības ar starptautiskajiem partneriem nodrošināšana, stabilas un prognozējamās nodokļu politikas īstenošana, uzlabojot uzņēmējdarbības vidi Latvijā.	<i>Papildināt kā līdzatbildīgo institūciju Plānošanas reģioni.</i> Izslēgt no līdzatbildīgo institūciju loka organizācijas, kuras primāri darbojas savu biedru interesēs un NVO	Atbilstoši Reģionālās attīstības likuma 16 ¹ panta 11) apakšpunktā noteikto PR funkciju – <i>veicina saimniecisko darbību plānošanas reģiona teritorijā</i>

		Labas korporatīvās pārvaldības stiprināšana uzņēmējdarbībā.		
54.	[239]	Uzņēmējdarbības vides pārregulācijas novēršana, vērtējot Latvijas konkurētspēju reģionā, pieņemot lēmumus par uzņēmējdarbības regulāciju un ātri reaģējot uz nepieciešamajām izmaiņām	<i>Papildināt kā līdzatbildīgo institūciju VARAM un Plānošanas reģioni</i>	Atbilstoši Reģionālās attīstības likuma 161 panta 11) apakšpunktā noteikto PR funkciju – veicina saimniecisko darbību plānošanas reģiona teritorijā Nepieciešams vairāk vērst plānošanu “no apakšas uz augšu”, ja vēlamies, lai organizācijas un pārvalde ātri reaģē uz izmaiņām, tad procesā ir arī jābūt iesaistītām attiecīgā līmeņa organizācijām, piemēram PR.
55.	[241]	Motivēt arvien lielāku iedzīvotāju daļu iesaistīties uzņēmējdarbībā (t.sk. ar darbinieku finanšu līdzdalību u.c. instrumentiem, darbinieku opcijām u.c. rīkiem)	<i>Papildināt kā līdzatbildīgo institūciju VARAM, LM, Plānošanas reģioni</i> Papildināt ar jaunu indikatoru “Uzņēmumu skaits”	Atbilstoši Reģionālās attīstības likuma 161 panta 11) apakšpunktā noteikto PR funkciju – veicina saimniecisko darbību plānošanas reģiona teritorijā Vide, kas ir labvēlīga uzņēmējdarbības attīstībai
56.	[246]	Dzīves vide ir apkārtējās vides un infrastruktūras faktoru kopums un mijiedarbība, kas raksturo vides kvalitāti un tīrību, kā arī svarīgāko pakalpojumu (transports, mājoklis, energoapgāde, elektroniskie sakari) kvalitāti un pieejamību. Iedzīvotāju dzīves kvalitāti ne mazākā mērā kā ekonomika un sociālie aspekti ietekmē arī apkārtējā vide. Savukārt	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Dzīves vide ir apkārtējās vides <u>t.sk. sociālās un kultūrvides</u> un infrastruktūras faktoru kopums un mijiedarbība, kas raksturo vides kvalitāti un tīrību, kā arī svarīgāko pakalpojumu (transports, mājoklis, energoapgāde, elektroniskie sakari) kvalitāti un pieejamību. Iedzīvotāju dzīves kvalitāti ne mazākā mērā kā ekonomika un sociālie aspekti ietekmē arī apkārtējā vide. Savukārt apkārtējās vides kvalitātes uzlabošana ir	Dzīves vide nav tikai fiziskā vide, bet arī sociālā vide un kultūrvide.

		apkārtējās vides kvalitātes uzlabošana ir saimnieciskās darbības ilgtspējīgas attīstības priekšnoteikums	saimnieciskās darbības ilgtspējīgas attīstības priekšnoteikums	
57.	[248]	Vietējo kopienu mērķtiecīgi virzīta rīcība (tāpat kā sakārtota publiskā infrastruktūra un pieejami kvalitatīvi pakalpojumi), kas balstīta uz resursu analīzes datiem par reģionu ekonomiskajām, sociālajām un ekoloģiskajām priekšrocībām, ir pamats lokālās uzņēmējdarbības atbalsta sistēmu veidošanai. Savukārt energoresursu pieejamība enerģijas ražošanā ir konkurētspējīgas uzņēmējdarbības priekšnosacījums. Lai nodrošinātu vides tīrību un palielinātu reģionu energoapgādes drošību, valstij ir būtiski zinātnisko institūciju sasniegumi attiecībā uz vietējo, atjaunojamo un alternatīvo resursu plašāku izmantošanu un integrēšanu enerģijas ražošanā, kā arī ir būtiski ieviest energoefektivitātes pasākumus enerģijas patēriņa mazināšanai	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Vietējo kopienu mērķtiecīgi virzīta rīcība (tāpat kā sakārtota publiskā infrastruktūra un pieejami kvalitatīvi pakalpojumi), kas balstīta uz resursu analīzes datiem par reģionu ekonomiskajām, sociālajām un ekoloģiskajām priekšrocībām, ir pamats lokālās uzņēmējdarbības atbalsta sistēmu veidošanai. Savukārt energoresursu pieejamība enerģijas ražošanā ir konkurētspējīgas uzņēmējdarbības priekšnosacījums. Lai nodrošinātu vides tīrību un palielinātu reģionu energoapgādes drošību, valstij ir būtiski zinātnisko institūciju sasniegumi attiecībā <u>uz efektīvu</u> vietējo, atjaunojamo un alternatīvo resursu plašāku izmantošanu un integrēšanu enerģijas ražošanā, kā arī ir būtiski ieviest energoefektivitātes pasākumus enerģijas patēriņa mazināšanai	Šobrīd gana daudz tiek izmantoti atjaunojamie energoresursi, bet bieži tas tiek darīts neefektīvi, ar lielu resursu patēriņu.

58.	[249]	Latvijā ir plaši pieejami dabas resursi, kas izmantojami videi draudzīgu, viedu būvniecības materiālu radīšanai	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā:</i></p> <p>Latvijā ir plaši pieejami dabas resursi, kas izmantojami videi draudzīgu, viedu būvniecības materiālu radīšanai, pārtikas ražošanai, dažādām bioekonomikas sektoru, tai skaitā ilgstpējīga tūrisma, attīstībai.</p>	<p><i>Mūsaprāt šeit ir jāskatās daudz plašāk, ne tikai uz dabas resursu izmantošanu būvniecībā, bet arī uz kultūras mantojumu, tūrisma u.tml. Jāizceļ dabas resursu papildinošā loma, ko sniedz šo resursu saglabāšana un iesaiste tūrismā: reģionu identitātes stiprināšana un resurss autentiska – oriģināla piedāvājuma veidošanai. Tā vienlaikus ir komerciālāka pieeja, atbalstot uzņēmējdarbību un uzsverot reģionālās atšķirības un īpašās iezīmes kā vienu no ceļošanas motīviem.</i></p>
59.	[251]	Transporta infrastruktūra, kas nodrošina teritoriāli vienmērīgu sasniedzamību un kvalitatīvu iekšējo mobilitāti, ir stratēģiski nozīmīgs saimnieciskās darbības un apdzīvotības resurss reģionos. Daudzu tautsaimniecības sektoru veiksmīga darbība ir atkarīga no transporta pakalpojumu nepārtrauktības. Tādēļ būtisks atbalsta faktors līdzsvarotai teritoriju attīstībai ir infrastruktūras nodrošināšana, reģionu nomales iekļaujot lielo pilsētu ekonomikas ietekmes zonās, kā arī izbūvējot pašlaik trūkstošos ceļu tīklu posmus efektīvu starpreģionu savienojumu veidošanai. Transporta infrastruktūras efektivitāte tieši iespaido konkurētspēju, uzņēmējdarbības aktivitāti un valsts attīstību	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā:</i></p> <p>Transporta infrastruktūra, kas nodrošina teritoriāli vienmērīgu sasniedzamību un kvalitatīvu iekšējo mobilitāti, ir stratēģiski nozīmīgs saimnieciskās darbības un apdzīvotības resurss reģionos. Daudzu tautsaimniecības sektoru veiksmīga darbība ir atkarīga no transporta pakalpojumu nepārtrauktības. Tādēļ būtisks atbalsta faktors līdzsvarotai teritoriju attīstībai ir infrastruktūras nodrošināšana, reģionu nomales iekļaujot <i>nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru</i> lielo pilsētu ekonomikas ietekmes zonās, kā arī izbūvējot pašlaik trūkstošos ceļu tīklu posmus efektīvu starpreģionu savienojumu veidošanai. Transporta infrastruktūras efektivitāte tieši iespaido konkurētspēju, uzņēmējdarbības aktivitāti un valsts attīstību kopumā, tādēļ, plānojot teritoriju attīstību un reaģējot uz sociālekonomiskās vides izmaiņām, tiks veidota koncentrēta transporta</p>	<p>LIAS 2030 Telpiskās attīstības perspektīva. Apdzīvojuma struktūrā nav definējuma "lielās pilsētas"</p>

		<p>kopumā, tādēļ, plānojot teritoriju attīstību un reaģējot uz sociālekonomiskās vides izmaiņām, tiks veidota koncentrēta transporta infrastruktūra, izmantojot dzelzeļu kā sabiedriskā transporta mugurkaulu</p>	<p>infrastruktūra, izmantojot dzelzeļu kā sabiedriskā transporta mugurkaulu</p>	
60.	[252]	<p>Visaptveroša procesu digitalizācija un informācijas tehnoloģiju daudzpusīga izmantošana ir nozīmīga nozaru integrētas ekonomikas attīstībā. Digitāliem risinājumiem ir gan sociālās kohēzijas, gan ekonomikas dažādošanas vērtība. Attīstīta sakaru infrastruktūra un iedzīvotāju digitālās prasmes ir pamats efektīvai elektronisku datu apmaiņai, e-komercijai un pārrobežu tirdzniecībai tiešsaistē, tādējādi fizisku pārvietošanos aizstājot ar digitāliem risinājumiem attālinātas sadarbības attīstīšanā</p>	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā:</i></p> <p>Visaptveroša procesu digitalizācija <u>un transformācija</u> informācijas tehnoloģiju daudzpusīga izmantošana ir nozīmīga nozaru integrētas ekonomikas attīstībā <u>visā valsts teritorijā, īpaši reģionos</u>. Digitāliem risinājumiem ir gan sociālās kohēzijas, gan ekonomikas dažādošanas vērtība. Attīstīta sakaru infrastruktūra un iedzīvotāju digitālās prasmes ir pamats efektīvai elektronisku datu apmaiņai, e-komercijai un pārrobežu tirdzniecībai tiešsaistē, tādējādi fizisku pārvietošanos aizstājot ar digitāliem risinājumiem attālinātas sadarbības attīstīšanā</p>	<p>Digitalizācija ir process, kas šobrīd jau notiek, bet mēs jau šobrīd redzam, ka notiek nepietiekama digitālā transformācija, tāpēc šis ir būtisks termins, kas jāiekļauj šāda veida dokumentos</p>
61.	[253]	<p>Enerģijas taupīšana un racionāla resursu izmantošana ir atbildīga sabiedrības rīcība labas vides kvalitātes sasniegšanā. Nozīmīgs</p>	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā:</i></p> <p>Enerģijas taupīšana un racionāla resursu izmantošana ir atbildīga sabiedrības rīcība</p>	<p>Intensīvāka elektrouzlāde nenodrošina pati par sevi to, ka būs enerģijas taupīšana.</p>

		<p>enerģijas ietaupījums ir sasniedzams, ieviešot efektīvākos SEG emisiju samazinošos pasākumus ēku energoefektivitātes kāpināšanai, siltumnoturības uzlabošanai un elektrouzlādes infrastruktūras intensīvākai izmantošanai</p>	<p>labas vides kvalitātes sasniegšanā. Nozīmīgs enerģijas ietaupījums ir sasniedzams, ieviešot efektīvākos SEG emisiju samazinošos pasākumus ēku energoefektivitātes kāpināšanai, siltumnoturības uzlabošanai veidojot efektīvas centralizētās siltumapgādes sistēmas un mazoglekļa decentralizētajās vietējām siltumapgādes sistēmas. un elektrouzlādes infrastruktūras intensīvākai izmantošanai</p>	<p>Nepieciešams uzstādīt energoefektīvas iekārtas, lai nodrošinātu, ka enerģija netiek izlietota neefektīvi.</p> <p>Elektrouzlādes infrastruktūras intensīvāka lietošana nenozīmē efektīvu tās lietošanu. Tāpat ir svarīgi, kā tiek ražota elektroenerģija, kas tiek piegādāta elektrouzlādes stacijām - ne vienmēr tā ir videi draudzīga enerģija.</p>
62.	[254]	<p>Klimata pārmaiņu un sociālās nevienlīdzības mazināšana ir cieši saistītas dimensijas, kas strauju politisko iniciatīvu gadījumā var spēcīgi polarizēt dažādas sociālās grupas un to iespējas sasniegt labu dzīves vides kvalitāti. Tādēļ nozaru politiku attīstības plānošanā ir jānodrošina pārdomāta un sociāli atbildīga rīcība, lai nemazinātu nodarbinātības pieejamību un sasniegto labklājības līmeni reģionos, vienlaikus tiecoties uzlabot apkārtējās vides kvalitāti</p>	<p>Klimata pārmaiņu un sociālās nevienlīdzības mazināšana ir cieši saistītas dimensijas, kas strauju politisko iniciatīvu gadījumā var spēcīgi polarizēt dažādas sociālās grupas un to iespējas sasniegt labu dzīves vides kvalitāti. Tādēļ nozaru politiku attīstības plānošanā ir jānodrošina pārdomāta un sociāli atbildīga rīcība, lai nemazinātu nodarbinātības pieejamību un sasniegto labklājības līmeni reģionos, vienlaikus tiecoties uzlabot apkārtējās vides kvalitāti.</p>	<p>Labklājības līmenis kopumā jau iekļauj arī nodarbinātības līmeni.</p>
63.	[255]	<p>Inovāciju pieaugums un tehnoloģisko risinājumu</p>	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā:</i></p>	<p>Viss šobrīd koncentrējas Rīgā, tāpēc ir būtiski sekmēt inovāciju pieaugumu ne vien Rīgas metropolē bet arī citos reģionos.</p>

	<p>dažādība pakāpeniski sekmē produktivitātes uzlabojumus uzņēmējdarbībā. Tādēļ Latvijas lielākajās pilsētās un – jo sevišķi – Rīgas metropoles areālā aizvien intensīvāk uzņēmējdarbības un pētniecības vidē koncentrējas dažādu nozaru talanti, kam ir izšķiroša loma straujā attiecīgo teritoriju ekonomikas attīstībā un labklājības vairošanā. Attīstības centros radītās inovāciju ekosistēmas pakāpeniski tiek adaptētas saimnieciskajā darbībā, lai uzlabotu kopējās dzīves vides kvalitāti. Rīgas reģionā dažādā iedzīvotāju nodarbinātība, to izvietojuma daudzveidība un etniskais sastāvs ir priekšrocība saimniecisko, sabiedrisko un kultūras aktivitāšu attīstībai. Pieejamās cilvēku profesionālās izglītības un zināšanu ietilpīgās prasmes ir rezultāts reģiona ekonomiskās attīstības izrāvienam, kura mērķtiecīgs atbalsts viedās specializācijas jomās Rīgas metropoles areālu ierindos līderu pozīcijās Baltijas valstu vidū</p>	<p>Inovāciju pieaugums un tehnoloģisko risinājumu dažādība pakāpeniski sekmē produktivitātes uzlabojumus uzņēmējdarbībā. Tādēļ Latvijas lielākajās pilsētās reģionos un jo sevišķi – Rīgas metropoles areālā aizvien intensīvāk uzņēmējdarbības un pētniecības vidē koncentrējas dažādu nozaru talanti, kam ir izšķiroša loma straujā attiecīgo teritoriju ekonomikas attīstībā un labklājības vairošanā. Attīstības centros radītās inovāciju ekosistēmas pakāpeniski tiek adaptētas saimnieciskajā darbībā, lai uzlabotu kopējās dzīves vides kvalitāti. <i>Nacionālā un reģionālā līmenī attīstās inovāciju ekosistēmas, kuras pakāpeniski tiek adaptētas saimnieciskajā darbībā.</i> Rīgas reģionā dažādā iedzīvotāju nodarbinātība, to izvietojuma daudzveidība un etniskais sastāvs ir priekšrocība saimniecisko, sabiedrisko un kultūras aktivitāšu attīstībai. Pieejamās cilvēku profesionālās izglītības un zināšanu ietilpīgās prasmes ir rezultāts reģiona ekonomiskās attīstības izrāvienam, kura mērķtiecīgs atbalsts viedās specializācijas jomās Rīgas metropoles areālu ierindos līderu pozīcijās Baltijas valstu vidū</p>	<p>Pamatojums ir prioritātes mērķis - "Dzīves kvalitātes uzlabošana līdzsvarotai reģiona attīstībai".</p> <p>Projekta "INNO INFRA SHARE" rīcības plāna (saskaņots IZM un EM 2019.g. aprīlī un maijā) aktivitāte Nr.2. Reģionālās pētniecības un inovāciju konsultatīvās platformas izveide un darbība. Platformas mērķis ir sekmēt sadarbību starp reģionālajiem pētniecības un inovāciju spēlētājiem, t.sk. veicinot Pētniecības un inovāciju infrastruktūras pieejamību MVU. Platformas ietvaros notiks sadarbība starp galvenajām ieinteresētajām pusēm un starpniekorganizācijām (klasteriem, asociācijām, tehnoloģiju pārneses organizācijām (TPO), pētniecības pārneses organizācijām (PPO), kas kalpos kā starpnieki un vidutāji starp MVU un PII. Vidzemes plānošanas reģions darbosies kā platformas darbību koordinējošā institūcija. Reģionālās politikas pamatnostādņu projekts 2027.g.</p>
--	--	--	---

64.	[256]	<p>Oglekļa mazietilpīga un klimatnoturīga attīstība, lai Latvija sasniegtu klimata, enerģētikas un atkritumu apsaimniekošanas nacionālos mērķus un nodrošinātu vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu, kā arī dabas resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu. Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, kas balstīta zinātniskajos pētījumos, līdzsvarojot ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās intereses. Īstenota vides un enerģētikas politika, kas balstīta uz taisnīgumu un savstarpējo uzticēšanos, sabiedrības atbalstu dabas un klimata aizsardzības pasākumiem, nosakot skaidrus un atklātus valsts un iedzīvotāju sadarbības modeļus un iesaistīšanos lēmumu pieņemšanā</p>	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā:</i></p> <p>Oglekļa mazietilpīga un klimatnoturīga attīstība, lai Latvija sasniegtu klimata, enerģētikas un atkritumu apsaimniekošanas nacionālos mērķus un nodrošinātu vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu, kā arī dabas resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu. Bioloģiskās un ainavu daudzveidības saglabāšana, vērtības celšana, kas balstīta zinātniskajos pētījumos, līdzsvarojot ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās intereses. Īstenota vides un enerģētikas politika, uz datiem balstīta plānošana un energopārvaldība, kas balstīta uz taisnīgumu un savstarpējo uzticēšanos, sabiedrības atbalstu dabas un klimata aizsardzības pasākumiem, nosakot skaidrus un atklātus valsts un iedzīvotāju sadarbības modeļus un iesaistīšanos lēmumu pieņemšanā.</p>	<p>Kompetence tiek veidota ne tikai valsts, bet arī reģionālajā un pašvaldību līmenī kā vietējas nozīmes kompetenču centri enerģētikas plānošanā un energopārvaldībā, kas koordinē virzību uz ilgtspējīgu, oglekļa mazietilpīgu ekonomiku.</p> <p>Būtiski uzsvērt, ka dabas vide iekļauj ne vien IADT, bet tā ir daba kopumā. Pašreizējā redakcijā trūkst skatījums uz dabu kopumā.</p>
65.	[257]	<p>Gaisa piesārņojums blīvi apdzīvotā pilsētvidē, zema ūdens kvalitāte ūdenstilpēs un pieaugošs nepārstrādāto atkritumu apjoms signalizē par tautsaimniecības procesu negatīvo ietekmi uz dzīves vides</p>	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā:</i></p> <p>Gaisa piesārņojums blīvi apdzīvotā pilsētvidē, zema ūdens kvalitāte ūdenstilpēs un pieaugošs nepārstrādāto atkritumu apjoms signalizē par tautsaimniecības procesu negatīvo ietekmi uz dzīves vides</p>	<p>Cik mums Latvijā ir blīvi apdzīvotas pilsētvides? Gaisa piesārņojums ir aktuāls ne tikai Rīgā, līdz ar to lūdzam paplašināt šī punkta redakciju. Uzskatā, ka Rīgas problēma ir jārisina ar citiem politikas plānošanas dokumentiem, nevis ar NAP</p>

		<p>kvalitāti un dabas resursu noplicināšanās riskiem. Latvija ir noteikusi nacionālos klimata un enerģētikas politikas mērķus un pasākumus, kas ieviešami oglekļa mazietilpīgas attīstības sasniegšanā, energoefektivitātes veicināšanā un pārejā uz atjaunojamiem energoresursiem, lai mazinātu klimata un vides pārmaiņu procesus un nodrošinātu dzīves vides ilgtspēju</p>	<p>kvalitāti un dabas resursu noplicināšanās riskiem. Latvija ir noteikusi nacionālos klimata un enerģētikas politikas mērķus un pasākumus, kas ieviešami oglekļa mazietilpīgas attīstības sasniegšanā, energoefektivitātes veicināšanā un pārejā uz atjaunojamiem energoresursiem, lai mazinātu klimata un vides pārmaiņu procesus un nodrošinātu dzīves vides ilgtspēju</p>	
66.	[258]	<p>Kvalitatīva, no tautsaimniecības radītā piesārņojuma ietekmēm pasargāta dzīves vide ir sasniedzama, mērķtiecīgi dažādojot ekonomikas attīstības iespējas, lai panāktu klimatneitrālu oglekļa mazietilpīgu ražošanu. Nulles emisiju transporta infrastruktūras veidošanā nozīmīgs ir valsts un zinātnisko institūciju atbalsts atjaunojamo energoresursu plašākai izmantošanai. Energoefektivitātes uzlabošana un fosilo energoresursu aizvietošana, izmantojot vietējos un atjaunojamus resursus,</p>	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā:</i></p> <p>Kvalitatīva, no tautsaimniecības radītā piesārņojuma ietekmēm pasargāta dzīves vide ir sasniedzama, mērķtiecīgi dažādojot ekonomikas attīstības iespējas, lai panāktu klimatneitrālu oglekļa mazietilpīgu ražošanu. <u>Zemu emisiju (ilgtermiņā nulles emisiju) transporta infrastruktūras veidošanā nozīmīgs ir valsts un zinātnisko institūciju atbalsts atjaunojamo energoresursu plašākai izmantošanai.</u> Energoefektivitātes uzlabošana un fosilo energoresursu aizvietošana, <u>efektīvi</u> izmantojot vietējos un atjaunojamus resursus, mazinās valsts atkarību no</p>	<p>1. Ņemot vērā, ka šobrīd vēl nav izveidota zemu emisiju transporta sistēma, uzskatām, ka nav racionāli uzreiz orientēties uz nulles emisiju sistēmu līdz 2027.gadam (dokumentā būtu nepieciešama atsauce uz definīcijām gan zemo, gan nulles emisiju transporta infrastruktūrai).</p> <p>2. Sadarbībai ar zinātnes institūcijām ir nozīmīga loma visos šajā dokumentā minētajos rīcības virzienā, tāpēc nav pamatojumu to uzsvērt tieši šeit.</p>

		mazinās valsts atkarību no enerģijas importa un paaugstinās energoapgādes drošību.	enerģijas importa un paaugstinās energoapgādes drošību.	
67.	[260]	Antropogēnās slodzes piesārņojums, kas ir intensīvs Rīgas pilsētas kodolā, mazināms, mainot iedzīvotāju un uzņēmēju ražošanas, patēriņa un rīcības paradumus un plašāk izmantojot elektromobiļus. Savukārt zaļo zonu, gājēju ielu un veloceļu pārkļājuma pieaugums pilsētvidē vairo vides kvalitātes pievilcīgumu, jo īpaši ģimenēm ar bērniem un senioriem.	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Antropogēnās slodzes piesārņojums, kas ir intensīvs Rīgas pilsētas kodolā, mazināms, mainot iedzīvotāju un uzņēmēju ražošanas, patēriņa un rīcības paradumus un <u>daļu automobiļu ar iekšdedzes dzinējiem aizstājot ar elektromobiļiem</u> . Savukārt zaļo zonu, gājēju ielu un <u>velocele</u> pārkļājuma pieaugums pilsētvidē un <u>starp apdzīvotajām vietām</u> vairo vides kvalitātes pievilcīgumu, jo īpaši ģimenēm ar bērniem un senioriem.	1. Iespējams, ka sākotnēji kļūdainais formulējums, iespējams, te ir domāts cita veida transportlīdzekļus aizstāt ar elektromobiļiem jeb palielināt elektromobiļu īpatsvaru (nevis palielināt kopējo transportlīdzekļu skaitu, plašāk izmantojot elektromobiļus). 2. Nedz Ceļu satiksmes noteikumos, nedz Latvijas valsts standartā par velobūvēm nav termina “veloceliņi”, bet ir “veloceļi”..
68.	55. lpp.	Iekļaut jaunu rindkopu	<u>Kompetence jāveido ne tikai valsts, bet arī reģionālajā un pašvaldību līmenī kā vietējas nozīmes kompetenču centri enerģētikas plānošanā un energopārvaldībā, kas koordinē virzību uz ilgtspējīgu, oglekļa mazietilpīgu ekonomiku.</u>	Kompetenču centri enerģētikas pasākumu un un energopārvaldībā reģionālajā un pašvaldību līmenī veicinās gan publiskā sektora kompetenci par energoefektivitātes un energopārvaldības jautājumiem, gan arī privātā sektora, tajā skaitā iedzīvotāju kompetenci. Reģionālā kompetenču centra pienākumos būtu apmācības un sabiedrības izglītošana, energopārvaldības procesu koordinēšana reģionā, veidojot saskaņotu energopārvaldību reģionā, veicinot un veidojot dialogu starp visām ieinteresētajām pusēm.
69.	[262]	Ir nepieciešama arī atkritumu šķirošanas un pārstrādes uzlabošana, tādējādi lietderīgi izmantojot tos resursus, kuru otrreizēja pārstrāde nodrošinās	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Ir nepieciešama <u>atkritumu daudzuma samazināšana</u> , atkritumu šķirošanas un pārstrādes uzlabošana, tādējādi lietderīgi izmantojot tos resursus, kuru otrreizēja	Bezatkritumu dzīvesveids ir galējais posms, primārais mērķis ir samazināt atkritumu daudzumu virzoties pakāpeniski uz bezatkritumu dzīves veidu.

		<p>ekonomikas dažādošanu un resursu efektīvāku izmantošanu. Bezatkritumu dzīvesveida popularizēšana palielinās katras resursa vienības lietderīgāku izmantošanu, kā arī mazinās vides piesārņojumu</p>	<p>pārstrāde nodrošinās ekonomikas dažādošanu un resursu efektīvāku izmantošanu. Bezatkritumu dzīvesveida popularizēšana palielinās katras resursa vienības lietderīgāku izmantošanu, kā arī mazinās vides piesārņojumu</p>	
70.	[263]	<p>Sabiedrības pieaugošā vēlme intensīvāk izmantot dabas kapitālu ir laikus līdzsvarojama ar bioloģiskās daudzveidības aizsardzības pasākumiem un jaunākajām zinātniskajām atziņām par dabas resursu ilgtspējīgu un efektīvu izmantošanu. Lai līdzsvarotu saimniecisko darbību un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu dabas kapitāla ilgtspējīgā apsaimniekošanā, šajā plānošanas periodā sabiedrībai jāvienojas par aizsargājamām dabas vērtībām un to platībām līdzsvarā ar tām dabas kapitāla sniegtajām ekonomiskās attīstības iespējām, kas būtiskas reģionu nodarbinātības saglabāšanā, vienlaikus paredzot taisnīgus kompensāciju</p>	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā:</i></p> <p>Sabiedrības pieaugošā vēlme intensīvāk izmantot dabas kapitālu ir laikus līdzsvarojama ar bioloģiskās daudzveidības aizsardzības pasākumiem un jaunākajām zinātniskajām atziņām par dabas resursu ilgtspējīgu un efektīvu izmantošanu. Lai līdzsvarotu saimniecisko darbību, un <u>bioloģiskās daudzveidības un kvalitatīvas ainavas saglabāšanu un vērtības celšanu</u> dabas kapitāla ilgtspējīgā apsaimniekošanā, šajā plānošanas periodā sabiedrībai jāvienojas par ainavu un aizsargājamām dabas vērtībām un to platībām līdzsvarā ar tām dabas kapitāla sniegtajām ekonomiskās attīstības iespējām, kas būtiskas reģionu nodarbinātības saglabāšanā, vienlaikus paredzot taisnīgus kompensāciju mehānismus par aizsargājamo teritoriju un vērtību saglabāšanu</p>	<p>Ņemot vērā, ka netiek plānots izstrādāt Ainavu politikas pamatnostādnes, būtiski šo jautājumu integrēt arī NAP.</p>

		mehānismus par aizsargājamo teritoriju un vērtību saglabāšanu		
71.	[266]	Papildināt ar jaunu indikatoru	<i>Papildināt ar jaunu indikatoru "Vidējais īpatnējais apkures patēriņš"</i> http://bvkb.gov.lv/lv/content/vidējais-īpatnējais-apkures-paterins-	Ar šī rādītāja palīdzību var vienkārši salīdzināt enerģijas patēriņu dažādās ēkās, kā arī enerģijas patēriņa izmaiņas pa gadiem.
72.	56. lpp.	Papildināt ar jaunu indikatoru	<i>Papildināt ar jaunu indikatoru "Noglabāto atkritumu daudzums"</i>	Pārstrādāto atkritumu daudzums pēc būtības neatspoguļo to, kas notiek ar kopējo noglabāto atkritumu daudzumu. EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2018/850 (2018. gada 30. maijs), ar ko groza Direktīvu 1999/31/EK par atkritumu poligoniem https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/850/oj?locale=lv "5. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka līdz 2035. gadam poligonos apglabāto sadzīves atkritumu īpatsvars ir samazinājies līdz 10 % no kopējā radīto sadzīves atkritumu daudzuma (pēc svara) vai ir vēl mazāks.
73.	[276]	Gaisa kvalitātes uzlabošana slāpekļa oksīdu (NOx), amonjaka un daļiņu PM2,5, PM10 piesārņojuma samazināšanai lielajās pilsētās un valstī kopumā, mērķtiecīgi sasniedzot augstu energoefektivitāti un transporta sistēmas dekarbonizāciju	Gaisa kvalitātes uzlabošana slāpekļa oksīdu (NOx), amonjaka un daļiņu PM2,5, PM10 piesārņojuma samazināšanai lielajās pilsētās blīvi apdzīvotajās vietās un valstī kopumā, mērķtiecīgi sasniedzot augstu energoefektivitāti un transporta sistēmas dekarbonizāciju	Aicinām izvairīties no definējuma lielās pilsētas, jo neviena normatīvajā aktā vai politikas plānošanas dokumentā netiek lietots šāds termins. Priekšlikums izmantot LIAS 2030 attīstības centru raksturošanai lietotos terminus.

74.	[277]	Augstas un labas kvalitātes ūdensobjektu īpatsvara palielinājuma panākšana, kā arī jūras vides stāvokļa uzlabošana, samazinot antropogēnās slodzes kaitīgo ietekmi uz dabas resursiem	Augstas un labas kvalitātes ūdensobjektu t.sk. <i>iekšzemes</i> īpatsvara palielinājuma panākšana, kā arī jūras vides stāvokļa uzlabošana, samazinot antropogēnās slodzes kaitīgo ietekmi uz dabas resursiem. <i>Lūdzam attiecīgi papildināt ar - līdzatbildīgo institūciju vietējās pašvaldības</i>	Šeit ir būtiski runāt ne tikai par jūru, bet visiem iekšzemes ūdeņiem, turklāt [269] indikators runā par ūdenskvalitāti visiem ūdensobjektiem, ne vien jūrai. Liela daļa publiskie ūdeņu ir pašvaldību pārraudzībā, turklāt arī privāto ūdeņu izmantošanu zināmā mērā regulē vietējā pašvaldība
76.	[280]	Atkritumu rašanās un apglabājamo atkritumu samazināšana un atkritumu pārstrādes īpatsvara palielināšana, īpaši akcentējot bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes un to reģenerācijas īpatsvara un jaudas palielinājumu	Papildināt ar indikatoru " <i>Noglabāto atkritumu daudzums</i> " <i>Papildināt ar līdzatbildīgo institūciju: pašvaldības.</i>	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2018/850 (2018. gada 30. maijs), ar ko groza Direktīvu 1999/31/EK par atkritumu poligoniem https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/850/oj?locale=lv <i>"5. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka līdz 2035. gadam poligonos apglabāto sadzīves atkritumu īpatsvars ir samazinājies līdz 10 % no kopējā radīto sadzīves atkritumu daudzuma (pēc svara) vai ir vēl mazāks.</i>
77.	[281]	Vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas un revitalizācijas pasākumu īstenošana uzlabotas vides kvalitātes (augšnei, gruntij, pazemes un virszemes ūdeņiem) sasniegšanai.	Vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas un revitalizācijas pasākumu īstenošana uzlabotas vides kvalitātes (augšnei, gruntij, pazemes un virszemes ūdeņiem) sasniegšanai. Papildināt ar indikatoru: <u><i>Vēsturiski piesārņoto vietu skaits, kurām mainīta piesārņojuma kategorija uz zemāka piesārņojuma kategoriju.</i></u>	Veicot piesārņotu vietu sanāciju, ja ir pietiekoši uzlaboti vides kvalitātes rādītāji, piesārņotajai vietai tiek mainīta kategorija Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā.

78.	[284]	<p>Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas pasākumu integrēšana tautsaimniecības nozarēs, īstenojot ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu, vienlaikus nodrošinot bioloģiskās un ainavu daudzveidības aizsardzību</p>	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā:</i></p> <p>Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas pasākumu integrēšana tautsaimniecības nozarēs, īstenojot ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu, vienlaikus nodrošinot bioloģiskās un ainavu daudzveidības aizsardzību <u>un vērtības celšanu, sekmējot ilgtspējīgu tūrisma attīstību.</u></p>	<p>Ņemot vērā ainavas konvenciju[1], un ainavas lielo lomu tūrisma galamērķu pievilcības veicināšanā, tā iekļaujama kā viens no būtiskākajiem tūrisma resursiem. Uzdevums ir ne vien saglabāt resursu, bet arī celt tā vērtību, gudri apsaimniekojot. Savukārt izmantošanas veidi nav jāattiecinā tikai uz kādiem konkrētiem tūrisma veidiem, bet vairāk jāakcentē pieeja to ilgtspējīgā izmantošanā, saturiski ļaujot attīstīt radošu un konkurētspējīgu pieeju.</p> <hr/> <p>[1] https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/1265</p>
79.	[285]	<p>Sabiedrības uzvedības modeļu un paradumu maiņas veicināšana un izpratnes par vides un dabas jautājumiem veidošana ilgtspējīgas un kvalitatīvas dzīves vides panākšanai, balstoties uz vides stāvokļa monitoringa datiem</p>	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā:</i></p> <p>Sabiedrības uzvedības modeļu un paradumu maiņas veicināšana un izpratnes par vides un dabas jautājumiem <u>t.sk. <i>energoefektivitātes paradumu veidošana</i></u> ilgtspējīgas un kvalitatīvas dzīves vides panākšanai, balstoties uz vides stāvokļa monitoringa datiem.</p> <p><i>Papildināt līdzatbildīgās institūcijas ar Plānošanas reģioni un pašvaldībām.</i></p>	<p>Labu energoefektivitātes paradumu veidošana un ievērošana sabiedrībā ir viens no galvenajiem priekšnoteikumiem, lai veidotu kvalitatīvu un ilgtspējīgu dzīvesvidi.</p> <p>Pašvaldības un plānošanas reģioni ir līdzatbildīgi, izstrādājot un veidojot labu un pārskatāmu energopārvaldību vietējā un reģionālā līmenī.</p> <p>Plānošanas reģionos un pašvaldībās jāveido energoefektivitātes kompetenču centri, lai veicinātu sabiedrības informētību par energoefektivitātes jautājumiem, pašvaldību energoefektivitātes pasākumu pareizu plānošanu, ieviešanu.</p>

			<i>Papildināt ar jaunu indikatoru "Energopārvaldnieku skaits pašvaldībās"</i>	
80.	[289]	Pieejami, inovatīvi un energoefektīvi risinājumi energoapgādē, panākot lielāku pašnodrošinājumu un izkliedēto enerģijas ražošanu ...	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Pieejami, inovatīvi un energoefektīvi risinājumi energoapgādē, panākot lielāku pašnodrošinājumu un efektīvu <u>atjaunojamo izkliedēto enerģijas ražošanu ...</u>	Nepieciešams veicināt efektīvu atjaunojamo izkliedēto enerģijas ražošanu, jo šobrīd daudzviet tiek izmantoti atjaunojamie energoresursi, piemēram, apkurē, taču ļoti neefektīvi, ar zemu jaudas lietderību.
81.	[291]	Transports Latvijā ir lielākais enerģijas patērētājs, kā arī SEG emisiju un piesārņojuma avots. Satiksmes sastrēgumu un ar to saistītā piesārņojuma līmenis, it īpaši Rīgā, ir ilgtermiņā neatrisināta problēma.	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Transports Latvijā ir lielākais enerģijas patērētājs, kā arī SEG emisiju un piesārņojuma avots, šī ir ilgtermiņā neatrisināta problēma.	Latvijā un Rīgā, sastrēgumi ir SEG emisiju avots, taču tas nav būtiskākais avots. Nobraukto kilometru apjoms un transportlīdzekļu veids, ar kuriem tiek braukts ir lielākais faktors SEG emisijām. Sastrēgumu likvidācija tikai šķietami risina problēmu, tas paātrina plūsmas ātrumu, uzlabo brauciena kvalitāti, mazina zaudējumus tautsaimniecībai, taču SEG balance no tā būtiski nemainās. Tam nav faktuālu pierādījumu. Tāpēc šāda mēroga dokumentā būtu lietderīgāk koncentrēties uz alternatīvo degvielu izmantošanu, sabiedriskā transporta klientu skaita palielināšanu, zemāku reģistrēto transportlīdzekļu skaitu uz 1000 iedzīvotājiem, mazāku vidējo gada nobraukumu privātā auto uz 1 iedzīvotāju, mazāku skaitu īso braucienus (zem 5 km), kas tiek veikti ar privāto auto. Tas viss rezultātā samazinās arī sastrēgumus, taču jāievēro cēloņu un sekas (sastrēgums) pieeja
82.	[292]	Šobrīd tādi faktori kā globalizācija, strauja tehnoloģiju attīstība, nepieciešamība piemēroties klimata pārmaiņām un paaugstināt produktivitāti, kā arī ierobežots finansējums pieprasa jaunus un elastīgus risinājumus. Tāpēc, reaģējot uz	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Šobrīd tādi faktori kā globalizācija, strauja tehnoloģiju attīstība, nepieciešamība piemēroties klimata pārmaiņām un paaugstināt produktivitāti, kā arī ierobežots finansējums pieprasa jaunus un elastīgus risinājumus. Tāpēc, reaģējot uz	Latvijā jau tagad ir multimodāla sistēma, taču jāuzlabo vairāki tās aspekti – pieejamību, teritoriālais pārklājums un piedāvāto pakalpojumu kvalitāte. Multimodalitāte ir arī ļoti svarīga, lai panāktu pāreju uz mazemisiju mobilitāti.

		<p>sociālekonomiskās un tehnoloģiskās vides izmaiņām, tiks veidota multimodāla transporta sistēma. Turklāt pārvietošanās būs droša un transporta sistēma – ekoloģiski, sociāli un ekonomiski ilgtspējīga. Ieguldot resursus reģionālajā infrastruktūrā, tai skaitā piemērojot inovatīvus risinājumus, tiks sniegts atbalsts ekonomiskās aktivitātes centru turpmākai attīstībai un atvieglota darbaspēka iekšējā mobilitāte, lai iedzīvotāju skaita samazināšanās apstākļos apmierinātu sabiedrības mobilitātes un transporta vajadzības visā Latvijā. Nākotnes izaicinājums ir transporta infrastruktūras sinerģija ar informācijas tehnoloģiju risinājumiem, lai panāktu, ka transporta sistēma ir orientēta uz lietotāju un viedie transporta pakalpojumi kļūst par ikviena iedzīvotāja ikdienas sastāvdaļu</p>	<p>sociālekonomiskās un tehnoloģiskās vides izmaiņām, tiks pilnveidota esošā <i>multimodālā transporta sistēma</i>. Turklāt pārvietošanās būs droša un transporta sistēma – ekoloģiski, sociāli un ekonomiski ilgtspējīga. Ieguldot resursus reģionālajā infrastruktūrā, tai skaitā piemērojot inovatīvus risinājumus, tiks sniegts atbalsts ekonomiskās aktivitātes centru turpmākai attīstībai un atvieglota darbaspēka iekšējā mobilitāte, lai iedzīvotāju skaita samazināšanās apstākļos apmierinātu sabiedrības mobilitātes un transporta vajadzības visā Latvijā. Nākotnes izaicinājums ir transporta infrastruktūras sinerģija ar informācijas tehnoloģiju risinājumiem, lai panāktu, ka transporta sistēma ir orientēta uz lietotāju un viedie transporta pakalpojumi kļūst par ikviena iedzīvotāja ikdienas sastāvdaļu</p>	
83.	[294]	<p>Enerģijas aprites un drošības infrastruktūras, ko valsts nodrošina iedzīvotājiem, saskaras ar iekšējiem riskiem</p>	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Enerģijas aprites un drošības infrastruktūras, ko valsts nodrošina iedzīvotājiem, saskaras</p>	<p>ESKO finansējuma pieejamība un iespēja publiskā sektora pārstāvjiem slēgt ilgtermiņa sadarbības līgumus būtiski uzlabos</p>

	<p>(depopulāciju) un ārējo faktoru riskiem. Izmaksu efektīvi ieguldījumi energoapgādes sistēmā un tās ilgtspējas nodrošināšana ir būtiski valsts energoapgādes risku novēršanai, jebkuras infrastruktūras darbības nodrošināšanai, kā arī tautsaimniecības funkcionēšanai un konkurētspējai kopumā. Nozīmīgākie atbalsta virzieni ir energoapgādes infrastruktūra, enerģijas ražošana, kā arī enerģijas patēriņa efektivizācija dažādos sektoros (t.sk. elektroapgāde, siltumapgāde, aukstumapgāde, transports). Lai uzlabotu vispārējo energoefektivitāti un izpildītu enerģijas taupīšanas saistības, būs vajadzīgi stimuli, ar ko piesaistīt lielākas privātās investīcijas šajā jomā, kā arī atbalsta mehānismi, lai mudinātu iedzīvotājus vairāk izmantot atjaunojamo energoresursu enerģijas avotus (t. sk. pašpatēriņā), un papildu investīcijas, lai attīstītu atjaunojamo energoresursu enerģijas papildu ražošanu</p>	<p>ar iekšējiem riskiem (depopulāciju) un ārējo faktoru riskiem. Izmaksu efektīvi ieguldījumi energoapgādes sistēmā un tās ilgtspējas nodrošināšana ir būtiski valsts energoapgādes risku novēršanai, jebkuras infrastruktūras darbības nodrošināšanai, kā arī tautsaimniecības funkcionēšanai un konkurētspējai kopumā. Nozīmīgākie atbalsta virzieni ir energoapgādes infrastruktūra, enerģijas ražošana, kā arī <u>energo pārvaldība un enerģijas patēriņa efektivizācija</u> dažādos sektoros (t.sk. elektroapgāde, siltumapgāde, aukstumapgāde, transports). Lai uzlabotu vispārējo energoefektivitāti un izpildītu enerģijas taupīšanas saistības, būs vajadzīgi stimuli, ar ko piesaistīt lielākas privātās <u>(t.sk. 3 puses finansējums (esko) publiskajā sektorā)</u> investīcijas šajā jomā, kā arī atbalsta mehānismi, lai mudinātu iedzīvotājus vairāk izmantot atjaunojamo energoresursu enerģijas avotus (t. sk. pašpatēriņā), un papildu investīcijas, lai attīstītu atjaunojamo energoresursu enerģijas papildu ražošanu</p>	<p>situāciju ar publisko ēku energoefektivitāti un apsaimniekošanu kopumā.</p>
--	---	---	--

84.	60. lpp.	Papildināt ar jaunu rindkopu	<i>Sakārtota sistēma izkliedētai atjaunojamo energoresursu integrēšanai esošajās energoapgādes sistēmās, tai skaitā daudzdzīvokļu dzīvojamajās ēkās. Normatīvo aktu sinhronizēšana.</i>	Lai veicinātu atjaunojamo energoresursu izmantošanu un integrēšanu esošajās energoapgādes sistēmās, jo īpaši daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkās, kam ir liels potenciāls izmantot izkliedētos atjaunojamos energoresursus, nepieciešams savstarpēji saskaņot normatīvos aktus.
85.	[295]	Transporta infrastruktūras indekss	Progresā rādītājs izsakāms jaunā redakcijā un skaidrojams, atsevišķi vērtējot ceļu infrastruktūras stāvokli.	Piedāvājam no kopējā indeksa, kā atsevišķu pozīciju, izdalīt ceļu infrastruktūras stāvokli. Uz autoceļu kritisko stāvokli jau šobrīd norāda pielikumā minētie pētījumi (87., 88., 111.), tāpēc uzskatām, ka būtu nepieciešams atsevišķs tieši šai problemātikai veltīts indikators. Esošajā izpildījumā ostas, dzelzceļš un gaisa satiksme pilda indikatora kompensējošo lomu. Būtu nepieciešama arī detalizētāka atsauce uz indikatoru veidojošajiem elementiem un to aprēķina metodiku.
86.	[296]	Dzelzceļa pasažieru īpatsvars sabiedriskā transporta pārvadājumos	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Dzelzceļa pasažieru īpatsvars sabiedriskā transporta pārvadājumos Rīgas metropoles areālā un ārpus tā.	Lai vērtētu patieso situāciju, rādītājā atsevišķi jānodala braucienus Rīgas metropoles areālā un pārējā Latvijas teritorijā, lai būtu saprotams, kā situācija mainās arī ārpus pieprasītākajiem galamērķiem Rīgā un pilsētās Rīgas tuvumā.
87.	[304]	Papildināt ar jaunu indikatoru	Papildināt ar jaunu indikatoru: <i>"Enerģijas patēriņš iekšzemes kopprodukta radīšanai, kg naftas ekvivalenta uz 1000 EUR no IKP"</i>	Indikators parāda ekonomikas efektivitāti, darba ražīgumu, energoresursu izmantošanas efektivitāti.
88.	[305]	Izveidot multimodālu sabiedriskā transporta tīklu ar dzelzceļu kā sabiedriskā transporta "mugurkaulu", vienlaikus attīstot drošu autoceļu un ielu infrastruktūru, multimodālos transporta un pasažieru pārsēšanās mezglus, alternatīvo	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> <u>Pilnveidot</u> multimodālo sabiedriskā transporta tīklu ar dzelzceļu kā sabiedriskā transporta "mugurkaulu", vienlaikus attīstot drošu autoceļu, ielu <u>un veloceļu</u> infrastruktūru, multimodālos transporta un pasažieru pārsēšanās mezglus, alternatīvo degvielu izmantošanas infrastruktūru un	Esošā sistēma jau ir multimodāla, bet tā ir jāpilnveido. Autoceļu drošība ietver gan autobraucēju, gan gājēju un velobraucēju drošību, tādēļ autoceļu infrastruktūras attīstībai ir jānotiek vienlaikus ar veloceļu infrastruktūras izbūvi.

		degvielu izmantošanas infrastruktūru un ērtus savienojumus starp vilciena un autobusu reisiem, visās darbībās nodrošinot piekļūstamības prasības	ērtus savienojumus starp vilciena un autobusu reisiem, visās darbībās nodrošinot <u>vides pieejamības prasības un vienlīdzīgu teritoriālo pārklājumu.</u>	
89.	[311]	Enerģētiskās drošības un neatkarības palielināšana un virzība uz pilnīgu enerģijas tirgu integrāciju, turpinot iesaisti Baltijas valstu elektrotīklu sinhronizācijā un gāzes vienotā tirgus izveidē, vienlaikus atbalstot civilās enerģētikas mikroprojektus, lai iesaistītu mājsaimniecības enerģijas ražošanā no atjaunojamiem avotiem pašu patēriņam un energotaupīgu māju būvniecībā un atjaunošanā	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Enerģētiskās drošības un neatkarības palielināšana un virzība uz pilnīgu enerģijas tirgu integrāciju, turpinot iesaisti Baltijas valstu elektrotīklu sinhronizācijā un gāzes vienotā tirgus izveidē, vienlaikus atbalstot civilās enerģētikas mikroprojektus, lai iesaistītu mājsaimniecības enerģijas ražošanā no atjaunojamiem avotiem pašu patēriņam un energotaupīgu māju ēku būvniecībā un atjaunošanā	Enerģētiskās drošības palielināšanai un energoefektivitātes uzlabošanai kopumā nepieciešams būvēt energotaupīgas ēkas (tajā skaitā, piemēram, arī saimniecības ēkas, ražotnes utt.).
90.	63. lpp.	Papildināt ar jaunu RV uzdevumu	<u>Izveidot likumdošanas bāzi 3. puses finansējuma (ESKO) izmantošanai publiskajā sektorā, nodrošinot līguma slēgšanu energoefektivitātes vai enerģētikas projektu finansēšanai ne ilgāk par 20 gadiem -</u>	Energoefektivitātes likuma 14.pants. Energoefektivitātes pakalpojumi Trešo pušu finansējuma piesaiste (ESKO) publiskajā sektorā veicinās kvalitatīvu energoefektivitātes pasākumu veikšanu, jo ESKO uzņēmumi ir ieinteresēti sasniegt maksimāli labus enerģijas ietaupījuma rezultātus, izmantojot kvalitatīvus būvmateriālus un veicot darbus kvalitatīvi.
91.	[318]	ledzīvotāju novecošanās rada nepieciešamību īstenot tādu	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i>	

		<p>politiku, kas atbalsta pēc iespējas ilgāku cilvēku palikšanu darba tirgū, kā arī kvalitatīvu sociālo pakalpojumu, tai skaitā ilgstošās aprūpes pakalpojumu pieejamību pašvaldībās. Jāveido publisko pakalpojumu kopuma pieejamība atbilstoši demogrāfijas izaicinājumiem – reģionos, kur samazinās iedzīvotāju skaits, uzlabojot pakalpojumu izmaksu efektivitāti, kā arī mobilitāti un digitālos risinājumus to pieejamībai</p>	<p>Iedzīvotāju novecošanās rada nepieciešamību īstenot tādu politiku, kas atbalsta pēc iespējas ilgāku cilvēku palikšanu darba tirgū, kā arī kvalitatīvu <u>sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu, ģimeniskai videi pietuvinātu ilgstošās aprūpes pakalpojumu un pieaugušo izglītības pieejamību reģionos</u>. Jāveido publisko pakalpojumu kopuma pieejamība atbilstoši demogrāfijas izaicinājumiem – reģionos, kur samazinās iedzīvotāju skaits, uzlabojot pakalpojumu izmaksu efektivitāti, kā arī mobilitāti un digitālos risinājumus to pieejamībai</p>	<p>Esošais formulējums ir pretrunā ar šobrīd īstenojamo deinstitucionalizācijas procesu un līdzšinējiem ieguldījumiem.</p>
92.	[330]	<p>Vietējās mobilitātes nodrošināšana nodarbinātībai un pakalpojumu saņemšanai, uzlabojot infrastruktūru, sniedzot atbalstu inovatīviem mikromobilitātes risinājumiem</p>	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā:</i></p> <p>Vietējās mobilitātes nodrošināšana nodarbinātībai un pakalpojumu saņemšanai, uzlabojot infrastruktūru, sniedzot atbalstu inovatīviem mikromobilitātes risinājumiem <u>un alternatīviem sabiedriskā transporta pakalpojumiem.</u></p>	<p>Ilgstoši zems sabiedriskā transporta pieprasījums norāda uz tā neatbilstību lietotāju vajadzībām un norāda uz nepieciešamību ieviest inovatīvus risinājumus, piemēram, transportu pēc pieprasījuma.</p>
93.	[333]	<p>Latvijā visām mājsaimniecībām ir pieejami mājokļi. Esošais dzīvojamais fonds līdz 2050. gadam atbilst augstiem energoefektivitātes, būvniecības, drošības un labiekārtotības standartiem. Tiesiskais</p>	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā:</i></p> <p>Latvijā visām mājsaimniecībām ir pieejami mājokļi. Esošais dzīvojamais fonds līdz 2050. gadam atbilst augstiem energoefektivitātes, būvniecības, drošības un labiekārtotības standartiem. Tiesiskais regulējums veicina privātos un publiskos</p>	<p>Enerģētiskā nabadzība ir pieaugoša problēma, viens no tās iemesliem ir šī brīža zemā mājokļu energoefektivitāte, iedzīvotāju nespēja vienoties par veicamajiem energoefektivitātes pasākumiem, finansējuma piesaisti, kā arī zems ienākumu līmenis. Ir nepieciešams tiesiskais regulējums, kas ļautu efektīvāk risināt jautājumus, kas saistīti ar enerģētiskās nabadzības samazināšanu, veicinātu ieguldījumus dzīvojamā fonda attīstībā.</p>

		regulējums veicina privātos un publiskos ieguldījumus dzīvojamā fonda izveidei	ieguldījumus dzīvojamā fonda izveidi <u>un enerģētiskās nabadzības samazināšanu.</u>	
94.	[357]	Fiziskā aktivitāte ir viens no sabiedrības veselības priekšnoteikumiem. Pasaules Veselības organizācija norāda, ka tādējādi mazinās risks saslimt ar sirds un asinsvadu slimībām, otrā tipa cukura diabētu un dažu veidu onkoloģiskām slimībām, tāpat arī neveidojas liekais svars; tāpat ikdienas kustības ir svarīgas labam noskaņojumam. Diemžēl Slimību profilakses un kontroles centra pētījumu dati norāda, ka lielākā daļa bērnu un pieaugušo Latvijā nav pietiekami aktīvi	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Fiziskā aktivitāte <u>visās vecuma grupās, dažādiem sagatavotības līmeņiem, veicinot tautas sporta attīstību no bērnu vecuma</u> ir viens no sabiedrības veselības priekšnoteikumiem. Pasaules Veselības organizācija norāda, ka tādējādi mazinās risks saslimt ar sirds un asinsvadu slimībām, otrā tipa cukura diabētu un dažu veidu onkoloģiskām slimībām, tāpat arī neveidojas liekais svars; tāpat ikdienas kustības ir svarīgas labam noskaņojumam. Diemžēl Slimību profilakses un kontroles centra pētījumu dati norāda, ka lielākā daļa bērnu un pieaugušo Latvijā nav pietiekami aktīvi	Ļoti būtiski ir fiziskās aktivitātes veicināt jau no bērnu vecuma, jo skolas laikā tas jau ir nokavēts. Tādēļ aicinām attiecīgi pārskatīt arī indikatoru [359] “15 – 74 gadu vecu iedzīvotāju īpatsvars ar pietiekamu fizisko aktivitāti vismaz 4–7 reizes nedēļā 30 min”, to skatot jau no bērnudārza vecuma
95.	[359]	15 – 74 gadu vecu iedzīvotāju īpatsvars ar pietiekamu fizisko aktivitāti vismaz 4–7 reizes nedēļā	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> <u>2 – 74 gadu</u> vecu iedzīvotāju īpatsvars ar pietiekamu fizisko aktivitāti vismaz 4–7 reizes nedēļā	Ļoti būtiski ir fiziskās aktivitātes veicināt jau no pirmsskolas vecuma, jo skolas laikā tas jau ir nokavēts. Tādēļ aicinām attiecīgi pārskatīt arī indikatoru [359] “15 – 74 gadu vecu iedzīvotāju īpatsvars ar pietiekamu fizisko aktivitāti vismaz 4–7 reizes nedēļā 30 min”, to skatot jau no bērnudārza vecuma
96.	73. lpp.	Papildināt ar jauniem indikatoriem	<u>Papildināt jauniem indikatoriem</u> - <u>“iedzīvotāju skaits uz 100 iedzīvotājiem, kas piedalās neprofesionālā sporta aktivitātēs”;</u>	Esošie indikatori izslēdz tieši sabiedrības jaunāko daļu (bērņus un jauniešus), kā arī neraksturo daudzveidīgas fiziskās aktivitātes. Būtiski arī novērtēt (ne tikai nacionālā, bet arī reģionālā mērogā) kā sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūras objektu skaits pašvaldībās tiek lietots, cik liela ir to pieejamība un izmantošanas

			<p>- <u>“brīvpieejas sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūras objektu skaits pašvaldībā”</u></p>	<p>iespējas sabiedrībai/ iedzīvotājiem. Ministru kabineta 2010.gada 26.janvāra noteikumi Nr.76 „Noteikumi par sporta bāzu reģistrā iekļaujamās informācijas saturu un aktualizēšanas kārtību” nosaka reģistrā (turpmāk – reģistrs) iekļaujamās informācijas saturu un tās aktualizēšanas kārtību, savukārt IZM veiktajā pētījumā https://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/17.pdf un Valsts un pašvaldību nozīmes sporta infrastruktūras attīstības koncepcijā minēts šo rādītāju (indikatoru) nozīmīgums. Līdzīgi indikatoru rādītāji iekļauti vairāku pašvaldību attīstības plānošanas dokumentu uzraudzībā un izvērtējumā.</p>
97.	[361]	<p>Sabiedrības, īpaši tās mazaktīvās daļas, iesaistīšana kultūras, sporta un fiziskajās aktivitātēs, piedāvājot un īstenojot daudzveidīgas neformālās izglītības, kultūrpolitikas, sporta (t.sk. starptautiskus tautas sporta pasākumus) un fizisko aktivitāšu iniciatīvas</p>	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā:</i></p> <p>Sabiedrības, īpaši tās mazaktīvās daļas, iesaistīšana kultūras, sporta un fiziskajās <u>t.sk. aktīvā tūrisma aktivitātēs</u>, piedāvājot un īstenojot daudzveidīgas neformālās izglītības, kultūrpolitikas, sporta (t.sk. starptautiskus tautas sporta pasākumus) un fizisko aktivitāšu iniciatīvas</p>	<p>Aktīvais tūrisms ir atbildīgas ceļošanas veids, kur tūrists līdzdarbojas gan fiziski, gan garīgi un seko ilgtspējības, bioloģiskās daudzveidības un kultūras mantojuma aizsardzības principiem. Svarīgi aktīvā tūrisma elementi ir rekreācija un izglītība, cieņa un vērošana, kā arī aktīva līdzdalība.. (www.active-tourism.com). Aktīvais tūrisms kļūst populārāks, jo arvien vairāk cilvēki meklē aktivitātes brīvdienām tuvu mājām. Apvienojot aktīvo tūrismu ar dabas izziņas un kultūrvēsturisko tūrismu, iespējams piedāvāt jaunus tūrisma produktus, tsk, tādus, kas saistoši vietējiem iedzīvotājiem kā ogošana, sēņošana, putnu vērošana, u.c. (Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014.–2020.gadam</p>
98.	[363]	<p>Valsts un pašvaldību institūciju, izglītības iestāžu, privātā sektora un nevalstisko organizāciju sadarbība koordinētai kultūras un sporta infrastruktūras izmantošanai iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai, īstenojot starpinstitucionālus un</p>	<p><i>Izteikt jaunā redakcijā:</i></p> <p>Valsts un pašvaldību institūciju, izglītības iestāžu, privātā sektora un nevalstisko organizāciju sadarbība koordinētai kultūras un sporta infrastruktūras izmantošanai iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai, <u>aktīvā tūrisma attīstībai</u>, īstenojot</p>	<p>Reģionālā tūrisma attīstību, tsk. darījuma tūrisma attīstību (MICE) un eksportspēju var kāpināt, izmantojot publiski pieejamo infrastruktūru kultūras, sporta vai cita veida pasākumu rīkošanai. Pasākumi, tsk. starptautiskas sporta sacensības un MICE pasākumi veicina gan vietējo, gan ārvalstu tūristu piesaisti, kopumā palielina tūrisma plūsmu un sniedz ekonomisko pienesumu reģioniem. Pasākumu tūrisma veicināšana var nest</p>

		starpsektorālus kopprojektus un aktivitātes	starpinstitucionālus un starpsektorālus kopprojektus un aktivitātes <u>dzīves kvalitātes uzlabošanai</u> . <u>Papildināt ar līdzatbildīgo institūciju - Plānošanas reģioni</u>	ilgtermiņa ieguvumus: tas var pozitīvi ietekmēt galamērķu dzīves ciklu, mazinot sezonālās negatīvo ietekmi. "Tūrisma attīstības veicināšana Latvijas reģionos", 1.nodaļa "Latvijas tūrisma konkurētspēja", Sintēzes ziņojums, LR Saeima, 2018.gada augusts.
99.	[364]	Kultūras mantojuma, sporta tradīciju un vērtību saglabāšana un nodošana nākamajām paaudzēm, iesaistot iedzīvotājus un nodrošinot jaunāko IKT izmantošanu.	<u>Papildināt ar līdzatbildīgo institūciju ZM</u>	Arī caur Leader aktivitātēm ir iespējams realizēt projektu, kas vērsti uz uzdevuma izpildi.
100.	[374]	Kultūras un sporta pakalpojumu un infrastruktūras kartēšana un reģionālās koordinēšanas sistēmas izveidošana, lai attīstītu un efektīvi izmantotu esošo kultūras un sporta infrastruktūru un investētu jaunas infrastruktūras radīšanā.	Mērķa indikators "Ārvalstu vairākdienu ceļotāju Latvijā kopējie izdevumi" <u>Papildināt ar līdzatbildīgām institūcijām - VARAM un Plānošanas reģioni</u>	Mūsaprāt nav īsti pareizais, jo šis indikators neraksturo kultūras un sporta infrastruktūras pielietojumu/ izmantošanu, veidojot radošu un ilgtspējīgu Latvijas sabiedrību. Ceļotāju apmeklējuma mērķi Latvijā ir citi (tūrisms, darījumi, mācības). Reģionālo koordinēšanas sistēmu veidot uz plānošanas reģionu bāzes.
101.	[377]	Atbalstošas vides radīšana mazajiem uzņēmējiem un nevalstiskajām organizācijām kultūras, aktīvās atpūtas un radošo industriju (t.sk. eksportspējīgu produktu un pakalpojumu) jomā, nosakot	Atbalstošas vides radīšana mazajiem uzņēmējiem un nevalstiskajām organizācijām kultūras, aktīvās atpūtas un radošo industriju (t.sk. tūrisma, eksportspējīgu produktu un pakalpojumu) jomā, nosakot valsts un pašvaldību atbalsta instrumentus, kā arī pārskatot (definējot,	Tūrisma nozarē – lielākā daļa uzņēmumu ir MVU. Ir ļoti svarīgi veicināt viņu konkurētspēju un sadarbību, lai konkurētu ar lielākiem uzņēmumiem. Pašlaik viņiem trūkst kapacitātes, tāpēc ir svarīgi, lai politikas instrumenti tiktu pielāgoti reģionālo MVU vajadzībām, lai veicinātu to konkurētspēju.

		valsts un pašvaldību atbalsta instrumentus, kā arī pārskatot (definējot, pilnveidojot) NVO iespējas saimnieciskās darbības veikšanai	pilnveidojot) NVO iespējas saimnieciskās darbības veikšanai	Projekta "Destination SMEs" rīcības plāna (saskaņots ar EM 2019.g.) aktivitāte Nr.1. "Tūrisma attīstības veicināšana Latvijas reģionos", 2.nodaļa "Reģionālā tūrisma atbalsta politika Latvijā", Sintēzes ziņojums, LR Saeima, 2018.gada augusts
102.	[404]	Cilvēku medijpratības stiprināšana formālajā un neformālajā izglītībā, sekmējot viltus ziņu atpazīšanu sabiedrībā, kritisko domāšanu; kvalitatīva, iekļaujoša mediju satura piedāvāšana un pieejamība, jo īpaši pierobežā un cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem	<i>Izteikt jaunā redakcijā:</i> Cilvēku medijpratības stiprināšana formālajā un neformālajā izglītībā, sekmējot viltus ziņu atpazīšanu sabiedrībā, kritisko domāšanu; kvalitatīva, iekļaujoša mediju satura, <u>tai skaitā reģionālā satura,</u> piedāvāšana un pieejamība, jo īpaši pierobežā un cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem	Rīcības virziena "Saliedētība" apraksts definē, ka "Nozīmīga ir ir psiholoģiskā, kultūras, teritoriālā piederība, kopīga izpratne par vēsturi, politiskā saite ar valsti un sabiedrību ", lai mērķi sasniegtu, ir nepieciešams nodrošināt abus- gan labu mediju tehnisko pieejamību visā Latvijas teritorijā, bet tik pat svarīgi ir panākt visas valsts teritorijas kvalitatīvu un reprezentatīvu pārstāvniecību mediju saturā.
103.	91.lpp.	Izcili dabas, ainavu un kultūrvēsturisko teritoriju areāli.	Papildināt Latvija2030 noteiktās nacionālo interešu telpas "Izcili dabas, ainavu un kultūrvēsturisko teritoriju areāli" attīstības virzienus ar jaunu virzienu attīstības perspektīvai līdz 2027. gadam: [461} Dabas un kultūrvēsturisko resursu ilgtspējīga un saudzīga izmantošana teritoriju ekonomiskajai attīstībai un uzņēmējdarbībai labvēlīgas vides veidošanai.	Lai novērstu dabas un kultūras vērtību saglabāšanas pretnostatījumu teritoriju ekonomiskajai attīstībai, ir jāsekmē šo resursu saudzīgu, ilgtspējīgu izmantošanu šo teritoriju iedzīvotāju labklājības paaugstināšanai.

Sagatavoja:

I.Kalniņa